

A group of people, including a woman with long brown hair and a man with a beard, are holding hands in a circle. They are smiling and looking towards the center. The background is a bright, outdoor setting with green grass and a white fence. The image has a warm, golden light.

Årsredovisning 2016

JAK Medlemsbank

JAK
MEDLEMSBANK

En annorlunda bank

JAK är en räntefri medlemsbank, partipolitiskt och religiöst obunden, med nästan 37 500 medlemmar över hela Sverige. Som medlem i JAK ingår du i en folkrörelse med möjlighet att själv påverka de ekonomiska villkoren.

JAK Medlemsbank verkar för ett samhälle utan ränta, främst genom medlemmarnas sparande och utlåning. Lånekostnader och avgifter anpassas efter självkostnadsprincipen, vilket innebär att medlemmarna tillsammans betalar bankens kostnader, men inte något extra för räntor eller vinstutdelningar. Lånesystemet som är unikt för JAK, går ut på att låntagare (privatpersoner, organisationer och företag) också sparar.

JAK har ett antal lokalavdelningar över hela Sverige, där hundratals ideellt aktiva medlemmar sprider idén om räntefri ekonomi. I lokalavdelningen ordnas studiecirk- lar, utställningar, informationsmöten och andra aktiviteter. JAK Medlemsbank omfattas av samma statliga insättningsgaranti som andra banker.

Ränta enligt JAK

Den konventionella användningen av ordet ränta idag avser avkastning på kapital eller den betalning för lån som kan tas ut av en långivare. I JAK använder vi begreppet i en mer specifik betydelse: *Som ränta betraktar vi all betalning för lån (in- och utlåning) utöver vad som motsvarar de verkliga och skäliga kostnader som låneverksamheten medför för långivaren. JAK Medlemsbank är räntefri, eftersom medlemmarna inte tar ränta av varandra.*

Vi gör alltså som regel skillnad på vad som är ränta och vad som betalas som lånekostnad eller avgift.

Innehåll

Styrelsens ordförande har ordet	4
Verkställande direktören har ordet.....	5
Viktiga händelser under 2016.....	7
Miljö	11
Förvaltningsberättelse inleder årsredovisningen.....	14
Resultaträkning	20
Rapport över totalresultat	20
Balansräkning	21
Rapport över förändring i eget kapital.....	22
Kassaflödesanalys	23

NOTER TILL DE FINANSIELLA RAPPORTERNA

Not 1 Uppgifter om banken	24
Not 2 Redovisningsprinciper	24
Not 3 Riskhantering	31
Not 4 Räntenetto.....	42
Not 5 Provisionsintäkter	42
Not 6 Provisionskostnader	43
Not 7 Övriga rörelseintäkter	43
Not 8 Allmänna administrationskostnader	43
Not 9 Övriga rörelsekostnader	49
Not 10 Kreditförluster, netto	49
Not 11 Skatter.....	50
Not 12 Belåningsbara statsskuldförbindelser.....	50
Not 13 Utlåning till kreditinstitut	51
Not 14 Utlåning till allmänheten.....	51
Not 15 Obligationer och andra räntebärande värdepapper.....	52
Not 16 Aktier och andelar.....	52
Not 17 Immateriella anläggningstillgångar	52
Not 18 Materiella tillgångar	53
Not 19 Övriga tillgångar	53
Not 20 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter ...	54
Not 21 Skulder till kreditinstitut	54
Not 22 Inlåning från allmänheten	54
Not 23 Övriga skulder	55
Not 24 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	55
Not 25 Eventualförpliktelser och åtaganden	55
Not 26 Finansiella tillgångar och skulder	56
Not 27 Eget kapital.....	58
Not 28 Kapitaltäckning	59
Not 29 Händelser efter balansdagen.....	62

”Både antalet medlemmar och marknadsandelen ska öka för att kunna nå önskat läge.”

*Monjia Manai Sonnius
Styrelseordförande*

Styrelsen har under 2016 färdigställt en vision för JAK Medlemsbank som sträcker sig till 2036 och strategiska mål för den närmaste femårsperioden. Ett arbete som varit nödvändigt för att staka ut vägen mot framtiden för en modern, vital och stark medlemsbank, inte bara för styrelsen utan också för medlemmarna och våra medarbetare i administrationen.

Då kraven för att bedriva bankverksamhet ständigt skärps ligger fokus fortsatt på att bygga en stabil bank och en fullt ut fungerade vardagsbank med helhetslösningar för såväl privatpersoner som företag. Då blir vi också en samhällsaktör att räkna med och en röst att lyssna på med bevis för att vår idé om en rättvis, uthållig och räntefri ekonomi både är konkurrenskraftig och en positiv kraft i samhällsekonomin.

Strategin pekar tydligt ut vad som ska uppnås och var fokus ligger de närmsta åren. Vardagsbanken för privatpersoner är prioriterad, men även satsningen på utbildning och upplysning om vikten av en räntefri ekonomi har kommit igång på allvar igen. Grundkurser ges av certifierade ledare runt om i Sverige och det finns möjligheter att bygga ny kunskapsmassa för ytterligare engagemang. Både antalet medlemmar och marknadsandelen ska öka för att kunna nå önskat läge.

Vision, strategi och styrelseskick, alla delar av vår väg framåt, diskuterades på det seminarium styrelsen genomförde under hösten. Ett 60-tal medlemmar deltog, främst företrädare av engagerade aktiva från lokalavdelningarna. Seminariet markerade början på en återuppstart av det stöd till lokalt aktiva som pausats 2015. En uppföljning som kommer att fokusera på lokalavdelningarnas roll och utveckling men även på implementationen av en robust och engagerande representativ demokrati i föreningen är inplanerad hösten 2017.

Sammantaget ser framtiden ljus ut, även om vi har ett antal tuffa utmaningar framför oss.

*Monjia Manai Sonnius
Styrelseordförande JAK Medlemsbank*

*”Summerat så har
år 2016 innehållit
såväl medgång som
motgång.”*

*Sammy Almedal
Verkställande direktör*

2016 har på många sätt varit ett svårslaget år i JAKs mer än 50-åriga historia. De projekt som har genomförts av en liten effektiv organisation som JAK är imponerande, och har säkerställt en stark bas för bankens framtida utveckling!

Vi är numera anslutna till bankernas betalningsystem både via Riksbankens RIX/Clearing samt Bankgirot och hanterar själva alla överföringar av pengar till och från våra medlemmars konton. Vi har också bytt och förnyat vår betal- och kreditkortslösning, JAKortet.

Under året har vi också märkt av medlemmarnas förtroende genom toppresultat i inlånings- och utlåningsvolymerna. Parallellt har vi arbetat med att utveckla en ny låneprodukt, Flexilån, som lanseras i början av år 2017. En låneprodukt som är enkel, flexibel och anpassad för varje medlems enskilda ekonomiska situation. Även det internationella intresset för JAK har varit fortsatt starkt, med officiella inbjudningar från regeringen i Malaysia och provinsen Gyeonggi i Sydkorea.

Lite smolk i bägaren har året ändå fört med sig, då vi resultatmässigt gör ett negativt resultat. Det är till stor del förenat med förvaltningskostnader av vår överlikvid, men också med de stora satsningar på riskkontroll och regelefterlevnad som genomförts under året. Detta har lett till att Finansinspektionen inte godkände vår ansökan om utbetalning av låneinsatser under året. Frågorna om låneinsatsutbetalningar, positivt resultat och en starkare balansräkning kommer framöver att vara än mer prioriterade än tidigare, och vi ska göra allt vi kan för att så snabbt som möjligt kunna återgå till normaltillståndet.

Vi har även fått kritik av Konsumentverket som anvisade oss att byta begreppet lånekostnad mot ränta, ett anmodande vi självklart bestridit då själva begreppet räntefrihet i JAK måste anses centralt. Utgången av den processen hoppas vi blir till vår fördel under året som kommer.

Summerat så har år 2016 innehållit såväl medgång som motgång. Något jag hoppas kommer att forma JAK till en än mer konkurrenskraftig räntefri bank, med ett bra utbud av bastjänster där medlemmarna fullt ut kan nyttja JAK som sin enda bank.

*Sammy Almedal
Verkställande direktör*

Utlåning i siffror

932,5 mkr

(874,6 mkr)
Utlåning totalt

268 mkr

(236 mkr)
Nyutlåning 2016

260 mkr

Budget
Utlåning helår

(2015 års siffror inom parentes)

UTLÅNING

Budgeten för 2016 års utlåning sattes högt, och glädjande nog har den inte bara uppnåtts utan även överträffats! Detta trots övriga bankvärldens minusränta. Osäkerheten kring den kommande ränteutvecklingen och behovet av hållbara lån, men där osäkerhet gällande den kommande ränteutvecklingen verkar ha varit till JAKS fördel. Den som lånar pengar ska inte betala ränta till den som lånar ut. Däremot ska naturligtvis lånets administrativa kostnader betalas. Fler och fler inser värdet i att låna till en fast kostnad och inte behöva oroa sig för marknadens svängningar.

Större delen av JAKS utlåning går till privatpersoner, där lån till bostad och renovering är mest efterfrågat gällande såväl antal ansökningar som lånebelopp.

Nyutlåningen kom upp till 268 miljoner kronor, vilket är 8 miljoner kronor mer än budgeterat. Banken har under 2016 hanterat 2 145 låneansökningar. Under 2016 ökade snittlånet till 239 000 kronor (181 000 kronor). Total utlåning under 2016 var 932,5 miljoner kronor per sista december (874,6 miljoner kronor.)

INLÅNING

All utlåning balanseras av medlemmarnas inlåning, som är uppdelad på bundet och fritt sparande. Med bundet sparande menas det belopp som låntagaren förbinder sig att spara varje månad parallellt med amorteringen. Vi kan glädjande konstatera ett fortsatt högt förtroende även gällande sparande. Den som sparar pengar i JAK Medlemsbank får ingen ränta, men

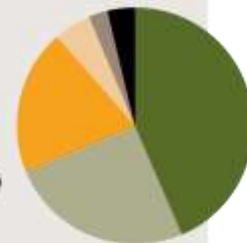
Utbetalda lån 2016

I samband med att en medlem ansöker om lån, frågar vi efter ändamålet med lånet. Detta gör vi för att kunna lägga upp det på bästa möjliga sätt.

Exempelvis om lånet gäller köp av bil, rekommenderar vi en återbetalningstid av ca 10 år. Ett lån gällande renovering av fastighet läggs förslagsvis upp på 40 år.

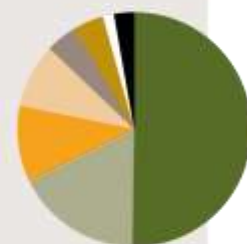
Uppdelat på säkerhetstyp

- Privatfastighet 116,5 mkr (293 st)
- Bostadsrätt 67,5 mkr (88 st)
- Blanco-lån 53 mkr (595 st)
- Borgenslån 13,8 mkr (101 st)
- Jordbruks- och skogsfastigheter 6,9 mkr (20 st)
- Övrigt (Tex pantsatta pengar) 10 mkr (23 st)

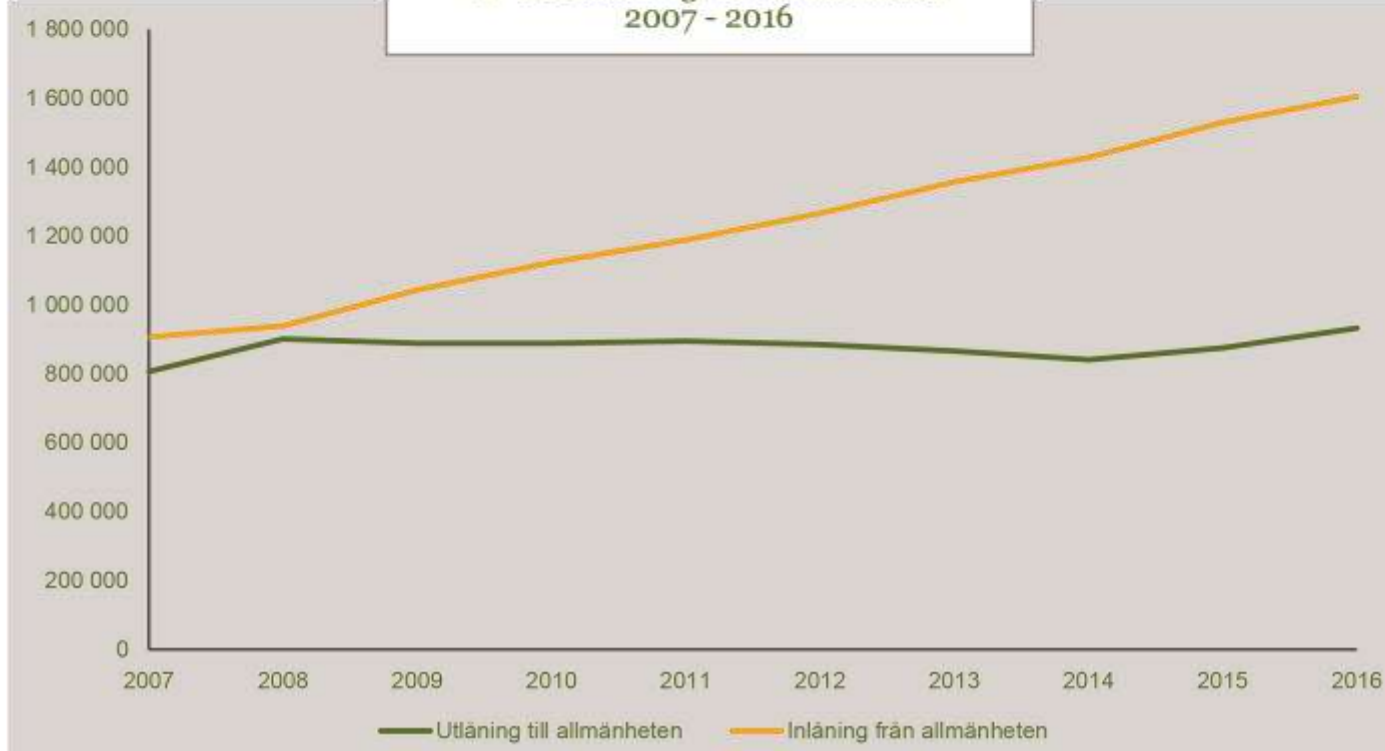
Uppdelat efter ändamål

- Köp av fastighet 134,7 mkr (191 st)
- Renovering 46,8 mkr (303 st)
- Lösa annat banklån 28,2 mkr (89 st)
- Lösa andra skulder 23,9 mkr (200 st)
- Bilköp 11,7 mkr (131 st)
- Eget företag 11,1 mkr (62 st)
- Konsumtion 4,1 mkr (59 st)
- Övrigt 7,5 mkr (59 st)

bidrar till bankens balans av in- och utlåning. Den totala inlåningen under 2016 uppgick till 1604,2 miljoner kronor, vilket är en ökning med 73 miljoner kronor från föregående år. Av den totala inlåningen utgörs 493,5 miljoner kronor av bundet sparande per sista december 2016.

In- och utlåning från allmänheten 2007 - 2016

Viktiga händelser under 2016

JAK Medlemsbank har under året genomfört flera av de förändringar som behövs för att utvecklas till medlemmarnas vardagsbank. Banken är numera självständig i hanteringen av pengar i och med anslutning till Riksbankens betalsystem, och ett stort arbete har lagts på att ta fram en ny flexiblare låneprodukt. Samtidigt har verksamheten fått anpassas till allt hårdare regelkrav, vilket bland annat innebär att JAK inte fick godkänt för utbetalning av låneinsatserna.

ETT FLEXIBLARE LÅNESYSTEM

Flexilån är en helt ny låneprodukt, som lanseras i början av år 2017. Flexilån innebär att låntagaren själv väljer lånekostnad på mellan 2 och 4 procent och därmed också styr sitt sparande.

JAK har en tradition av att lånen är villkorade med ett parallellt sparande, det vill säga låntagaren ska inte bara amortera utan också spara lika mycket som hen lånar. Ett mer flexibelt lånesystem har varit efterfrågat länge, och under 2016 har därför den nya låneprodukten Flexilån tagits fram. Flexilån består av tre olika lånetyper, som lanseras successivt under 2017, och inleds med Flexibelt Bolån. Flexilånet kännetecknas av att det är enkelt, flexibelt och kan anpassas till varje låntagares enskilda ekonomiska situation.

FORTSATT UTVECKLING MOT HELBANK

I början av året inleddes ett intensivt arbete med anslutning till bankernas betalningssystem via Riksbanken. Cirka 4 500 kontohavare som har automatisk insättning av lön eller annan ersättning berördes.

JAK Medlemsbank är numera ansluten till bankernas betalningssystem både via Riksbankens RIX/Clearing och Bankgirot. Det innebär att vi själva hanterar all överföring av pengar till och från våra medlemmars konton. Något som också möjliggör en utveckling och breddning av de tjänster vi kan erbjuda våra medlemmar och är ett steg på vägen mot att bli medlemmarnas helbank. JAKs nya clearingnummer blev 9670 och kontonumren fick nya sifferserier för att följa svensk bankstandard.

NYTT UPPDATERAT BETALKORT

JAK har för närvarande drygt 800 JAKort-användare, som i november fick ett nytt kort med utökade tjänster och uppdaterad säkerhetslösning.

Det nya kortet har möjlighet till förbetalning och har kompletterats med en app, Betalkort JAK, där kortinnehavaren kan följa sina transaktioner i realtid, se aktuellt saldo, spärra kortet, m.m. Det nya JAKortet är även utrustat med den senaste tekniken för kontaktlösa betalningar och ökad säkerhet för handel över internet.

INTERNATIONELL UPPMÄRKSAMHET

JAK har deltagit i två större internationella sammanhang under året.

JAKs VD Sammy Almedal deltog i Global Islamic Finance Forum som ägde rum i Malaysia 10-12 maj. Medlemschef Ann-Marie Franklin talade på en konferens i Sydkorea i oktober, där ämnet var social ekonomi och finansiering.

STYRELSEN BESÖKTE LOKALAVDELNINGARNA

Under 2016 har så gott som alla lokalavdelningar fått ett besök av en styrelseledamot eller anställd på det lokala årsmötet.

Det aktuella läget i banken har redovisats och diskuterats. Styrelsen har också fångat upp synpunkter på hur medlemsverksamheten ska kunna utformas i framtiden.

STOPP FÖR UTBETALNING AV LÅNEINSATSER

JAKs ansökan om att betala ut låneinsatserna i juli, godkändes inte av Finansinspektionen. Detta ledde till att banken fick avvakta med utbetalning. Konsekvensen är att utbetalning av låneinsatser kommer att skjutas fram i tiden.

Varje medlem som tar lån i JAK, bidrar med en låneinsats på 6 procent som är inestående under lånets löptid. Låneinsatsutbetalningarna görs normalt två gånger per år. I januari för lån som slutbetalats december-maj, och i juli för lån som slutbetalats juni-november. För att betala ut låneinsatserna görs en ansökan hos Finansinspektionen, men i maj fick JAK begäran om att lämna in ytterligare handlingar. Dialogen med Finansinspektionen pågick sen under resten av året, men JAK kommer i dagsläget inte att få tillstånd för utbetalning.

JAK Medlemsbanks syfte är inte, och har aldrig varit, att maximera sin vinst eller samla på sig mer kapital från medlemmarna än nödvändigt. Syftet är istället endast att fungera som en så effektiv förmedlare av medlemmarnas kapital som möjligt, från de med överskott till de med behov.

Negativ ränta, stora investeringar med anslutning till Riksbankens betalsystem och bankgiro, samt regelefterlevnad och riskkontroll, har lett till att banken redovisar en förlust som vi nu måste vända. Vår lånestock har dock ökat och vi ser en ökning av medlemmar som vill låna, vilket i sin tur borgar för en framtida positiv utveckling.

I samband med införandet av Flexilån som introduceras under 2017, hoppas vi vända utvecklingen och kunna redovisa ett resultat i balans.

Problemen är inte kopplade till bankens likviditet, medlemmarnas sparade medel (vilka skyddas av insättningsgarantin), vår utlåning eller vår förmåga att på sikt bli en stark aktör för en alternativ och rättvisare ekonomi. Tvärtom tror vi att vår starka in- och utlåning - i kombination med de satsningar som görs - kommer att borga för en stark och trygg bank med förmåga och ambition att förändra och förbättra för medlemmar och samhälle i många år framöver.

BEHOV AV ÖKAT KAPITAL

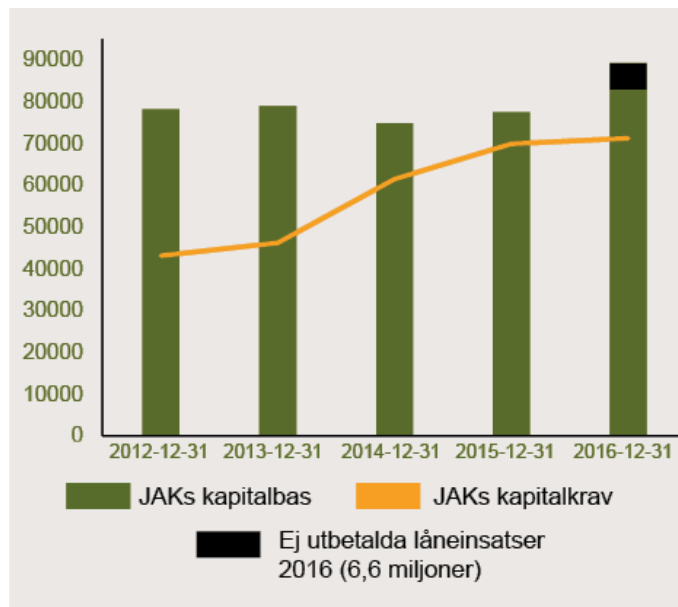
I vår strävan att fortsätta utveckla banken och samtidigt stärka det egna kapitalet, beslutade styrelsen under våren att erbjuda medlemmar möjlighet att bidra med en frivillig medlemsinsats. En frivillig medlemsinsats innebär att delar av det egna sparatet omvandlas till en insats i banken, för att bidra till att JAK Medlemsbanks egna kapital blir starkare.

I första omgången kontaktades före detta låntagare med ett bundet efterspar, och erbjöds halverad utbetalningstid mot att beloppet satsades i en frivillig medlemsinsats. I den andra omgången kontaktades medlemmar med ett högt sparande och tillfrågades om de ville satsa delar av sitt sparande i att öka bankens kapital.

Insatserna ledde till att JAK stärkte sitt kapital med drygt 3 miljoner kronor.

Under 2017 fortsätter kampanjen med frivilliga medlemsinsatser.

JAKs kapitalbas i förhållande till kapitalbaskrav 2012 - 2016

JAKs kapitalbaskrav innehåller minimikapitalkrav för kreditrisk och operativ risk enligt pelare 1, beräknat kapitalkrav för ytterligare identifierade risker enligt pelare 2 samt krav på kapitalkonserveringsbuffert och kontracyklisk kapitalbuffert. Utöver kapitalkraven i grafen tillkommer ytterligare krav för stressade scenarier.

Foto: Amanda Svensson

HÖSTSEMINARIET

I **NOVEMBER** ordnades ett höstseminarium för att diskutera lokalavdelningarnas framtida roll tillsammans med engagerade medlemmar och för att berätta om den vision som styrelsen antagit.

Ett pass under seminariet handlade om hur ett representativt beslutsystem – ett fullmäktige – skulle kunna se ut i JAK. Deltagarna informerades även om det aktuella läget i föreningen, särskilt om den nya låneprodukten Flexilån.

Foto: Karin Backström

Medlemsutveckling 2016

Vi har under året 2016 fått in 2 336 helt nya medlemmar och fått tillbaka 779 "gamla" medlemmar, tack vare en kampanj där tidigare uteslutna medlemmar med sparande kontaktades.

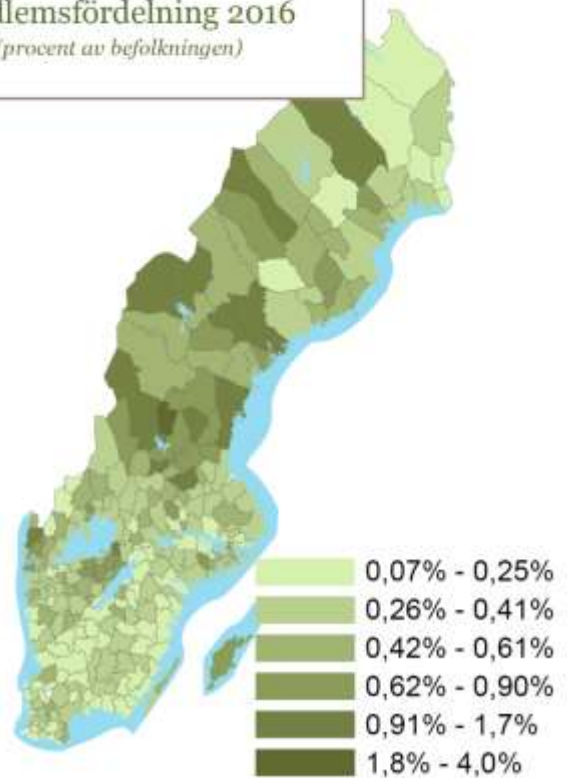
Samtidigt har vi också tappat medlemmar, vilket innebär att vi vid årsskiftet var 37 447 medlemmar i JAK. Medlemsutvecklingen är olika i olika geografiska områden och har en tendens att minska i områden utan lokalavdelning, totalt sett.

Hade hela Sverige sett ut som i lokalavdelningsområden, hade JAK haft 41 000 medlemmar totalt.

Hade hela Sverige varit utan lokalavdelningar hade det bara varit 30 000 medlemmar.

Lokalavdelningarna har med andra ord stor betydelse för medlemsvärningen.

Medlemsfördelning 2016
(procent av befolkningen)

Miljö

AKTIVT STÄLLNINGSTAGANDE

JAKs verksamhet bygger på öppenhet, ansvar och transparens. Det är medlemmarna tillsammans som beslutar om föreningens ändamål och övergripande verksamhet. Föreningsstämman är föreningens högsta beslutande organ.

JAK är i första hand en medlemsbank för privatpersoner. En mindre del, cirka 100 miljoner kronor totalt, lånas ut till företag, föreningar och stiftelser. Det överskott som medlemmarna bidrar till med sin inlåning, det vill säga bankens överskottskapital, placeras främst hos stat och kommuner (statsskuldväxlar, obligationer och kommuncertifikat), men även i andra banker. JAK Medlemsbank spekulerar inte i aktier eller andra derivatinstrument.

I bankens dagliga verksamhet strävar vi efter att i alla delar tänka miljö och klimatpåverkan. Trots det bidrar verksamheten till viss miljöpåverkan, som vi kompenserar för.

För att minska på personalens resor, används webben för möten med medarbetare på andra orter. Avfallet källsorteras och vi är anslutna till fjärrvärmenäten och använder miljömärkt el. På webben utvecklar vi våra digitala tjänster, både i vår Internetbank och på hemsidans Aktivportal, där medlemmar kan beställa informationsmaterial direkt hos tryckeriet och själva ladda ner mallar i samband med lokala aktiviteter. När vi reser gör vi det med tåg och annan kollektivtrafik.

JAKS KLIMATKOMPENSATION

JAK Medlemsbank klimatkompenserar för koldioxidutsläpp orsakat av trycksaksproduktion, transporter, mat och el.

Kompensationen sker genom att JAK bidrar till trädplantering i Afrika främst via Vi-skogen och därmed stöttar ekologisk balans samt bättre och tryggare försörjning. Småbrukande bönder får ekonomiskt stöd och hjälp med plantering av träd med metoden agroforestry. Metoden medför att de

brukande familjerna kan förbättra sin matproduktion, klara vedbehovet och öka familjeinkomsterna. Vidare tar träden upp koldioxid från atmosfären, vilket bidrar till att minska den globala uppvärmningen.

TOTAL MÄNGD KOLDIOXID-UTSLÄPP UNDER 2016

(siffrorna inom parentes är 2015)

Transport & hotell	16,51 ton (9,505 ton)
El:	10,52 ton (1,514 ton)
Mat:	1,76 ton (8,442 ton)
Papper:	0,39 ton
Totalt:	29,230 ton koldioxid (19,461 ton)

Vi har i år tagit med fler värden i vår beräkning av JAKs miljöpåverkan. Det innebär att årets belopp för klimatkompensation ligger något högre än tidigare, men ger å andra sidan en sannare bild av verksamhetens påverkan på miljön.

PERSONAL

JAK eftersträvar en jämn könsfördelning, och 2016 blev året då alla avdelningar fick en blandning av både kvinnor och män.

Alla i JAK ska behandlas och bemötas på samma villkor, oavsett kön, etnicitet, ålder, sexuell läggning, funktionsnedsättning, religion eller annan trosuppfattning.

Under 2016 har övertiden fortsatt varit hög på JAK, vilket främst beror på de fortsatt höga kraven. Övertiden följs kontinuerligt upp och diskuteras med den lokala arbetstagarorganisationen. Det är JAKs mål att minska övertiden så mycket som möjligt, men vi kämpar mot ständigt föränderliga regler och krav som kräver konstant utveckling och kompetenshöjande insatser utöver de dagliga arbetsuppgifterna.

Löneskillnaderna mellan män och kvinnor är idag små. 3 av 4 chefer är idag män vilket gör statistiken något sämre. Kvinnornas löner har sedan 2014 legat på runt 95 procent av männens när det gäller samtliga tjänstemän utan chefer. Vi ser att löneskillnaderna inte ökar men har samtidigt svårt att minska dessa när de redan är så små.

	2016	2015
MEDELANTALET ANSTÄLLDA		
- varav kvinnor	21	22
- varav män	15	13
Totalt	36	35
KÖNSFÖRDELNING I LEDNINGEN		
Styrelsen		
- antal kvinnor	3	3
- antal män	6	7
Övriga ledande befattningshavare inkl. VD		
- antal kvinnor	4	4
- antal män	3	3

SOCIAL EKONOMI

Våra medlemmar har valt JAK för att de har tagit ett aktivt ställningstagande i synen på demokrati och ekonomisk frigörelse.

JAK har amorteringskrav på alla lån och de flesta lån är även villkorade med ett parallellt sparande. JAK strävar efter att medlemmarnas sparade pengar i första hand lånas ut till andra medlemmar.

Medlemmar sparar och lånar av varandra, det är ett samarbete för ekonomisk frigörelse. 1 446 lån har slutbetalats och 1 248 bundna sparande har omvandlats till fritt sparande under 2016.

RESPEKT FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

All vår utlåning sker inom Sverige där FN:s internationella riktlinjer är vägledande och sätter en global standard.

JAK finansierar inget som bryter mot demokratiska metoder eller mot de mänskliga rättigheterna enligt FN:s konvention, Barnkonventionen och humanitarrätten. JAK Medlemsbank respekterar och ställer sig bakom FN:s vägledande principer som fokuserar på företag och mänskliga rättigheter, FN:s Global Compact, OECD:s riktlinjer för multinationella företag, Ekvatorprinciperna och Children's Rights and Business Principles.

I de fall JAK skulle beröras, ställer vi oss även bakom FPICs principer om rätten att ge eller vägra projekt som kan påverka mark som ursprungsbefolkning äger, bor på eller på annat sätt använder.

MOTVERKANDE AV KORRUPTION

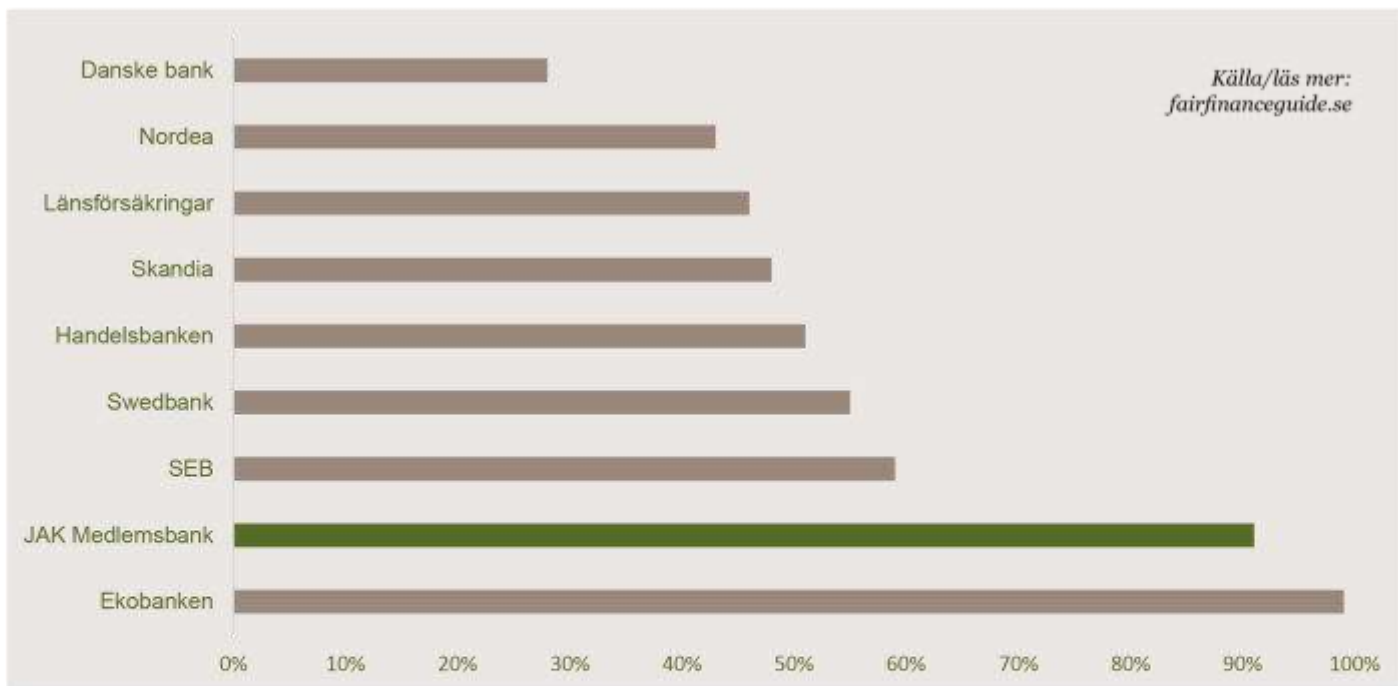
JAK Medlemsbank har tydliga riktlinjer att inte acceptera eller erbjuda gåvor, representation eller andra personliga fördelar som rimligen kan antas påverka en affärsuppgörelse.

JAK Medlemsbank följer svensk skattelagstiftning och har ingen rådgivande funktion i finans- eller skattefrågor.

Banken ger inga lån till företag som avser att använda dem för spekulation, skatteplanering, placering i så kallade skatteparadis eller till mutor.

JAK Medlemsbank bedriver verksamhet enbart i Sverige, men står bakom internationella principer och konventioner. Om vi skulle beröras av det, ska kredittagaren i det land där verksamheten bedrivs, kunna redovisa intäkter, kostnader, vinster och skatter. Företaget ska också i sin bolagsredovisning ange samtliga ägare och deras aktieinnehav. I upphandlingar och kontrakt med leverantörer ska kriterier för skatter och korruption tydligt framgå, liksom klausuler om efterlevnaden av dessa villkor.

FAIR FINANCE GUIDE

Under 2016 har JAK förtydligat sina hållbarhetskrav i samband med företagsutlåning, och uppnådde därmed 91 procent godkänt i den bedömning som varje år görs av Fair Finance Guide.

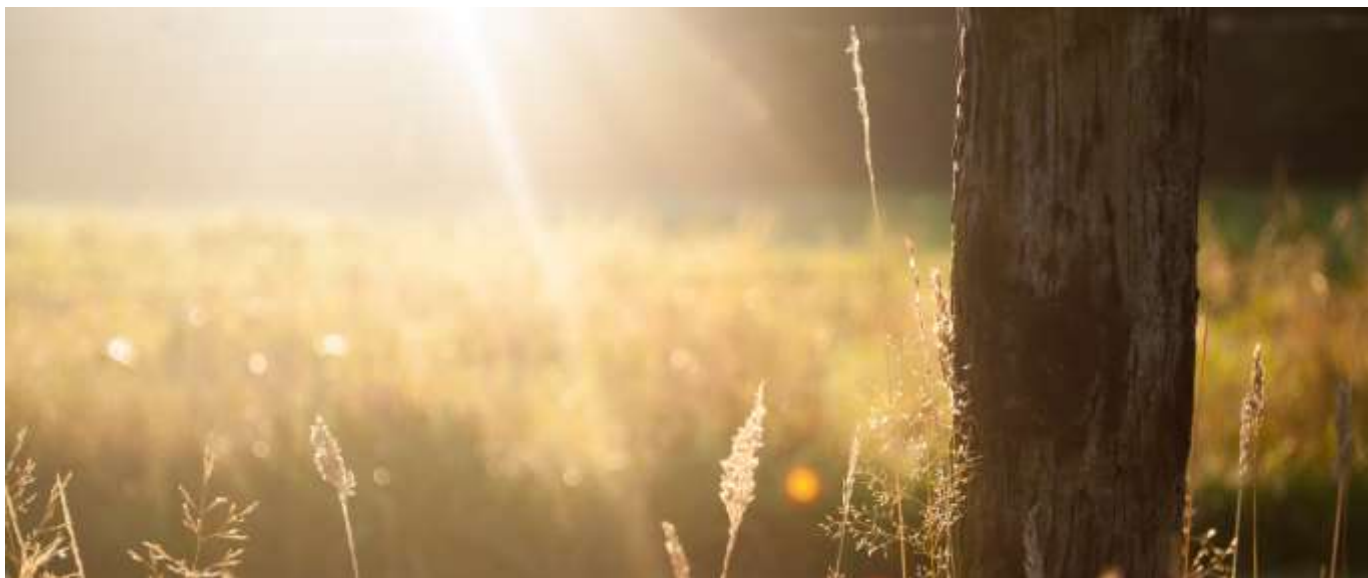
Högst betyg har JAK inom mänskliga rättigheter, biologisk mångfald och arbetsvillkor.

JAK Medlemsbank har relativt låga hållbarhetsrisker eftersom vi bara lånar ut till små företag som är verksamma i Sverige. Banken lånar inte ut pengar till företag som är aktiva inom bland annat vapen, gruvor och fossila bränslen. På grund av banksekretessen redovisar JAK inte öppet vilka företag som banken ger lån till.

Fair Finance Guide är ett internationellt initiativ för att öka insynen i hur hållbart bankerna investerar. Bakom organisationen i Sverige står bl. a. Sveriges konsumenter och Amnesty International.

Miljöredovisning	SJ		MTR Express
Jämförelse med bil	Tåg	Bil	
Totalt antal resta kilometer	128 540	128 540	Totalt resta kilometer: 10 296 km
Koldioxid (CO ₂) växthuseffekt (kg)	0,27	24 551	Koldioxid (CO ₂): 0,017 kg
Jämförelse med flyg*	Tåg	Flyg	
Totalt antal resta kilometer	128 540	128 540	
Koldioxid (CO ₂) växthuseffekt (kg)	0,27	10 915	
*Siffrorna avser endast sträcka där flyg är ett alternativt färd sätt.			
<i>MTR Express har ingen redovisning som visar hur mycket man sparar in på utsläppen i jämförelse med andra färd sätt liknande den SJ tillhandahåller på årsbasis.</i>			

Förvaltningsberättelse 2016

UTVECKLING AV BANKENS VERKSAMHET, RESULTAT OCH STÄLLNING

Styrelsen och verkställande direktör för JAK Medlemsbank (nedan kallad JAK) lämnar härmed årsredovisning för bankens verksamhetsår 2016, det nittonde året som medlemsbank. Föregående års värden presenteras inom parentes och beloppen anges i tusental kronor om inget annat uppges.

VERKSAMHETENS ART OCH INRIKTNING

JAK Medlemsbank ägs och styrs av sina medlemmar och bedriver kooperativ bankverksamhet på räntefri grund. Banken bedriver in- och utlåning, har en Internetbank för betalningar och ett betal- och kreditkort. Huvudkontoret finns i Skövde men riktar sig mot medlemmar i hela Sverige och är främst inriktad mot hushåll.

UTLÅNING

Nyutlåningen slutade på totalt 268 (236) miljoner kronor och snittlånet var 239 000 (181 000) kronor. Antalet utbetalda lån är något högre än föregående år och storleken på lånen har ökat.

Den totala utlåningen till allmänheten efter kreditförluster uppgår till 932,5 (874,6) miljoner kronor, en ökning med 6,6 procent.

INLÅNING

Den totala inlåningen uppgick till 1 604,2 (1 529,9) miljoner kronor. Av inlåningen är 493,5 (504,3) miljoner kronor bundet sparande. Det bundna sparandet minskade med 2,1 procent under året och det fria sparandet ökade med 8,3 procent.

BALANSOMSLUTNING

Balansomslutningen uppgick vid årets slut till 1 710,0 (1 620,4) miljoner kronor, vilket är en ökning med 89,6 miljoner kronor. Bankens egna kapital uppgick till 97,5 (83,4) miljoner kronor och en soliditet på 5,71 (5,15) procent.

RESULTAT

2016 års resultat och rörelseresultat uppgick till -2,4 miljoner kronor. Föregående års rörelseresultat var -2,2 miljoner kronor och resultatet var -10,0 miljoner kronor då en skattefordran återfördes som genererade en skattekostnad på 7,8 miljoner kronor.

Intäkterna från utlåning till allmänheten uppgick till 27,3 (25,1) miljoner kronor och medlemsavgifterna till 8,8 (7,3) miljoner kronor. Avkastningen på likvida medel var negativ -0,5 (1,2) miljoner kronor. Summa rörelseintäkter och räntenetto uppgick till 24,3 (24,0) miljoner kronor, en ökning med 1,2 procent trots den negativa avkastningen på likvida medel. Räntenettet har kunnat öka tack vare att utlåningen till allmänheten har ökat. Det är sparfria lån som har gjort att utlåningen och därmed intjäningen kunnat öka.

Kostnader för insättningsgaranti, stabilitetsfond och resolutionsavgift uppgick till 2,5 (2,3) miljoner kronor. För ytterligare upplysning och räntenetto se not 4.

JAKs kostnader före kreditförluster uppgick till 34,0 (32,6) miljoner kronor, en ökning med 4,3 procent. Det är främst satsningen på regelefterlevnad och riskkontroll som gör att kostnaderna ökat.

Under året har investeringar gjorts med egen anslutning till RIX och bankgiro samt byte av kortleverantör.

Kreditförlusterna var -1,1 (-1,5) miljoner kronor, en minskning med 26 procent. För en detaljerad bild av kreditförlusterna, se not 10.

LIKVIDITET OCH PLACERINGAR

Likviditet som inte lånas ut till medlemmar placeras i certifikat och obligationer utgivna av stat, kommun och kreditinstitut. Likviditet finns också på konto hos andra banker. Placeringarna sker med låg risk och endast i svenska kronor.

Det finns krav på att alla banker ska ha tillräckligt med likvida tillgångar för att klara verkliga och simulerade kassautflöden under trettio dagar och JAKs likviditetsreserv ska enligt interna regler vara minst 10 procent av den fria inlåningen.

Kravet på likviditetstäckningsgraden (LCR) kommer 2018 att öka till 100 procent där JAKs LCR vid utgången av 2016 var 534 procent.

Kvoten utlåning i förhållande till inlåning uppgår till 0,58 (0,57). Uppföljning av likviditeten sker dagligen. Stresstester och prognoser för likviditet genomförs i IKLU (Intern kapital- och likviditetsutvärdering).

KAPITALBAS - KAPITALRELATION

JAKs kapitalbas uppgår efter årets resultat till 89,3 (77,5) miljoner kronor. Kapitältäckning ska ske för kredit- och operativa risker. För kreditrisk tillämpas schablonmetoden och för operativ risk tillämpas basmetoden. JAK har en kapitalbas som överstiger det lagstadgade minimikapitalkravet, inklusive kapitalkrav för kapitalkonserveringsbuffert och kontryckisk kapitalbuffert. Kapitalbasen täcker även kravet för ytterligare identifierade risker i verksamheten i den interna kapital- och likviditetsutvärderingen (IKLU). IKLU-processen är ett verktyg som säkerställer att banken på ett tydligt och korrekt sätt identifierar, värderar och hanterar alla de risker banken är exponerad för samt gör en bedömning av det interna kapitalbehovet i relation till detta.

Läs mer om kapitältäckning i not 28.

RISKHANTERING

En risk innebär den samlade bedömningen av sannolikheten för en oönskad händelse och konsekvensen om händelsen skulle inträffa. En risk är en framtida händelse som negativt kan påverka bankens måluppfyllelse. Risktagandet inom banken ska vara lågt samt begränsas inom ramen för vad som är ekonomiskt försvarbart och främjar medlemmarnas ekonomiska intressen. JAKs värdegrund, så som den är formulerad i organisationens reglemente, ska ligga till grund för riskhanterings inriktning och prioritering.

I syfte att begränsa och kontrollera risktagandet i verksamheten fastställer styrelsen, som ytterst ansvarig för den interna kontrollen i banken, styrdokument för verksamheten.

Exempel på relevanta riskområden för JAK är kreditrisk, likviditetsrisk, operativa risk, marknadsrisk, ryktesrisk, koncentrationsrisk och strategiska risk.

Styrelsen har det övergripande ansvaret för bankens riskhantering. Riskhanteringen ska utgå från den av styrelsen fastställda riskaptiten och bör i så stor utsträckning som möjligt relateras till mål och av styrelse och ledning fastställda limiter. Analys och värdering av sannolikhet och konsekvens för

olika risker sker löpande, liksom uppföljning av att kontroller finns på plats och är ändamålsenliga.

Banken har oberoende funktioner för riskkontroll och compliance som är direkt underställda VD och som rapporterar till styrelsen.

Läs mer om riskhantering i not 3.

PERSONAL

Personalen på JAK har tillgång till flexibel arbetstid, förstärkt föräldrapenning, företagshälsovård, sjukvårdsförsäkring och friskvårdsbidrag.

För att personalen ska trivas och för att organisationen ska växa så är jämställdhet och mångfald viktig på JAK. Vi har en Jämställdhets- och mångfaldsplan som uppdateras kontinuerligt. Det är en viktig aspekt i det löpande arbetet samt vid rekrytering. Varje år genomförs en lönekartläggning för att upptäcka skillnader i lön, framförallt mellan män och kvinnor. En handlingsplan tas fram om skillnader identifieras.

Ersättningar till ledande befattningshavare redovisas i not 8.

ICKE FINANSIELL VERKSAMHET

I JAKs dagliga verksamhet strävar vi efter att i alla delar tänka miljö och hållbarhet. Vi använder oss av telefon och webb för våra möten, för att minska vår miljöpåverkan. På våra arbetsplatser källsorteras avfallet. Vi är anslutna till fjärrvärmenäten och använder miljömärkt el. Vi arbetar kontinuerligt med att utveckla rutiner för att minska behovet av pappersutskrift och utveckla digitaliseringen av vår dokumentation och våra arbetsprocesser. På webben utvecklar vi våra digitala tjänster, både i vår Internetbank och på hemsidan.

När vi reser gör vi det med tåg och annan kollektivtrafik.

Vid JAKs sammankomster är vegetarisk mat ett förstahandsval. Maten ska vara krav- eller närodslad.

RISKER OCH OSÄKERHETSFAKTORER

Bankens resultat påverkas av omvärldsförändringar banken själv inte råder över. Störst inverkan har det låga ränteläget, minusräntan för placeringen av vår överlikvid.

Banken har en diversifierad utlåning som motverkar lokala fluktuationer samt relativt låga finansiella och operativa risker. Bedömning av återbetalningsförmågan hos våra låntagare sker kontinuerligt. De stresstester som görs i den interna kapitalutvärderingen visar att banken behöver öka motståndskraften i sin resultat- och balansräkning.

Den största risken för banken är dess förmåga att generera överskott för att på så sätt stärka det egna kapitalet. Åtgärder för att öka detta och minska risken genomförs löpande. En stor och genomgripande förändring har varit utvecklingen av det så kallade Flexilånätet.

Under sommaren skulle låneinsatser på 6,6 miljoner kronor återbetalats till medlemmar, men tillåtelse för utbetalning kommer i nuläget inte att erhållas från Finansinspektionen.

Det gör att även kommande omgångar med utbetalningar av låneinsatser kommer att fördröjas.

En process med Konsumentverket om JAKs definition av ränta pågår.

FÖRVÄNTAD FRAMTIDA EKONOMISK UTVECKLING

För verksamhetsåret 2017 prognostiseras ett förbättrat resultat där intäkter och kostnader är i balans. Främst sker det genom ökad och flexiblere utlåning men även genom en noggrann kostnadskontroll. Vi bedömer att den allmänna räntenivån kommer att fortsätta påverka oss negativt.

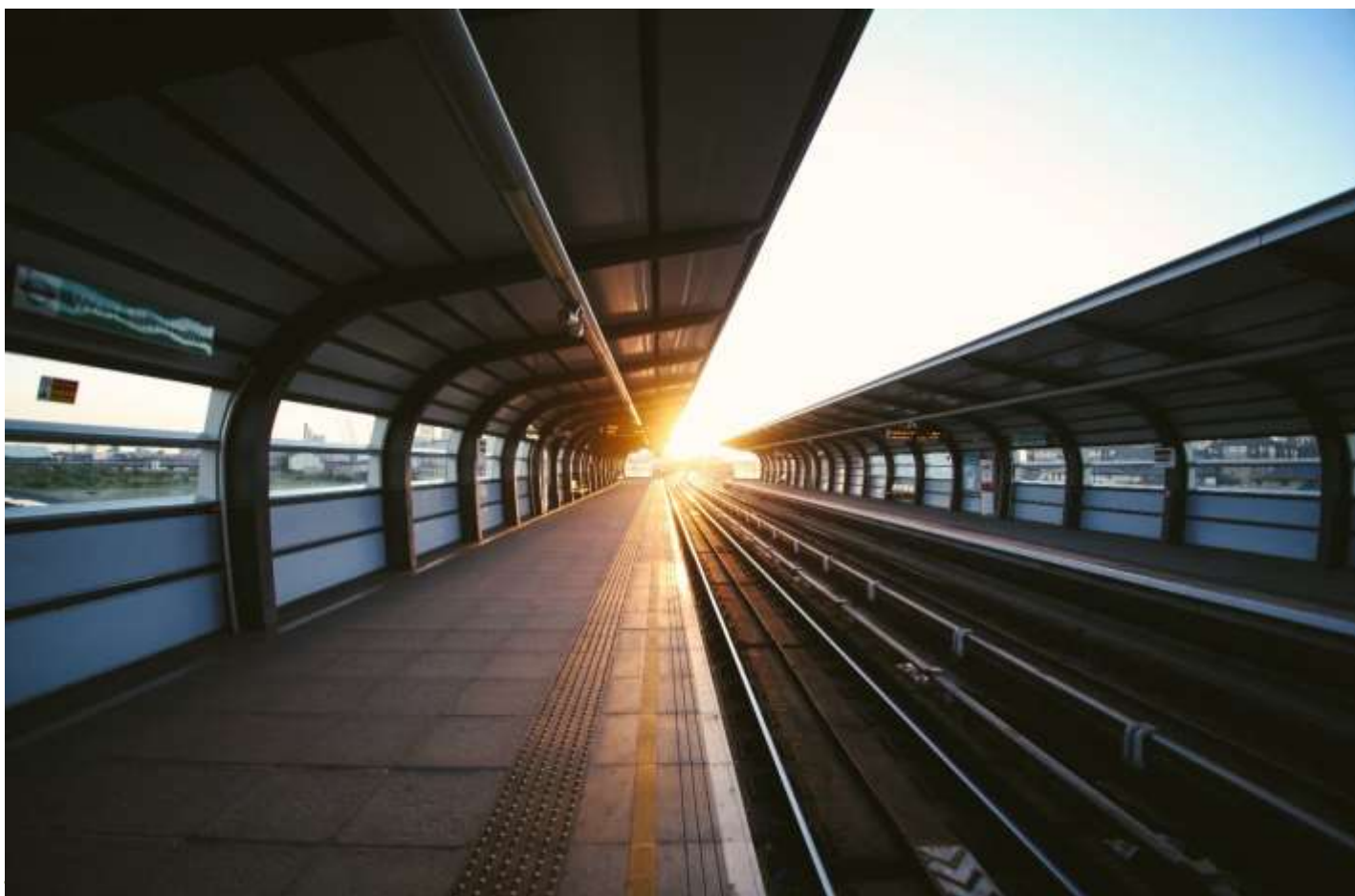
Kostnaderna kommer även framöver att vara höga bl.a. till följd av ytterligare investeringar i att utveckla vår Risk- och regelfunktion samt att verksamheten är volymberoende. En ökad ut- och inlåning leder till högre kostnader.

Under 2016 har det nya Flexilånet utvecklats och kommer att kunna starta i början av 2017. Flexilånet tillåter medlemmen själv att välja hur mycket hen vill spara i förhållande till lånesumma, från 0 kronor till dubbelt efterspar. Graden av sparande påverkar då lånekostnaden utefter av styrelsen satta parametrar.

Under 2016 har vi frågat medlemmar med högt sparande i JAK om frivilliga medlemsinsatser, för att stärka det egna kapitalet ytterligare. Förfrågningarna kommer att fortsätta under 2017.

HÄNDELSER EFTER BALANSDAGEN

Inga väsentliga händelser som inträffat efter balansdagen har haft någon påverkan på JAKs resultat- och balansräkning.

Fem år i sammandrag

NYCKELTAL (TKR)	2016	2015	2014	2013	2012
UTVECKLING					
Volym (in- och utlåning)	2 536 666	2 404 521	2 269 147	2 223 107	2 150 360
förändring under året, %	5,50	5,97	2,07	3,38	3,19
KAPITAL					
Soliditet (beskattat eget kapital + 78 % av obeskattade reserver i % av balansomslutningen)	5,71	5,15	5,87	6,24	6,60
Summa riskvägt exponeringsbelopp	471 939	481 194	483 440	443 255	445 802
Kärnprimärkapitalrelation ¹ , %	18,92	16,10	15,49	0	0
Primärkapitalrelation, %	18,92	16,10	15,49	17,81	17,54
Total kapitalrelation, %	18,92	16,10	15,49	17,81	17,54
RESULTAT					
Rörelseresultat/volym (rörelseresultat i % av volym)	-0,10	-0,09	-0,11	0,06	0,23
Avkastning totala tillgångar (Årets resultat i % av balansomslutning)	-0,14	-0,62	-0,16	0,17	0,96
K/I-tal efter kreditförluster (summa kostnader inkl. kreditförluster i relation till räntenetto + rörelseintäkter)	1,07	1,07	1,07	0,96	0,86
Kostnader/medlemsavgift (administrativa kostnader, avskrivningar samt övriga rörelsekostnader, i förhållande till medlemsavgifter)	3,87	4,46	4,70	4,72	4,17
KREDITFÖRLUSTER					
Kreditförlustnivå (kreditförluster i % av ingående balans för utlåning till allmänheten)	0,13	0,18	0,25	0,05	0,12
ÖVRIGA UPPGIFTER					
Medelantal anställda	36	35	36	33	30

¹ Begreppet kärnprimärkapital finns inte i lagstiftningen för jämförelseåren utan kom först 2014.

RESULTAT- OCH BALANSRÄKNINGAR

	2016	2015	2014	2013	2012
RESULTATRÄKNING					
Räntenetto	24 301	24 030	26 148	27 531	27 954
Provisionsnetto	-987	-11	-90	17	-43
Nettoresultat av finansiella transaktioner	0	0	-25	0	-9
Övriga intäkter	9 392	7 947	8 072	7 867	7 755
Summa intäkter	32 706	31 966	34 105	35 415	35 657
Allmänna administrationskostnader	-29 920	-27 768	-29 068	-28 704	-24 762
Övriga rörelsekostnader ²	-4 101	-4 864	-5 291	-4 967	-4 929
Kreditförluster	-1 127	-1 523	-2 133	-400	-1 075
Summa kostnader	-35 148	-34 155	-36 492	-34 071	-30 766
Rörelseresultat	-2 442	-2 189	-2 387	1 344	4 891
Skatter	0	-7 831	0	-392	8 223
Årets resultat	-2 442	-10 020	-2 387	952	13 114
BALANSRÄKNING					
Kassa och tillgodohavande hos central- banker	58 767	6	4	9	11
Belåningsbara statsskuldförbindelser	105 146	91 145	304 860	279 493	204 580
Utlåning till kreditinstitut	103 961	196 062	196 782	175 902	161 403
Utlåning till allmänheten	932 472	874 633	841 165	865 792	884 600
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	463 343	408 932	120 087	74 900	49 863
Aktier och andelar	536	526	526	301	301
Materiella och immateriella tillgångar	12 772	11 371	11 874	9 256	8 920
Uppskjuten skattefordran	0	0	7 834	7 875	8 216
Övriga tillgångar	1 104	959	617	623	516
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	31 874	36 749	40 207	40 765	42 780
Summa tillgångar	1 709 975	1 620 383	1 523 956	1 454 916	1 361 190
Skulder till kreditinstitut	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Inlåning från allmänheten	1 604 194	1 529 888	1 427 982	1 357 315	1 265 760
Övriga skulder	3 439	2 502	1 699	2 001	1 402
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	3 787	3 614	3 855	3 887	3 250
Summa skulder	1 612 420	1 537 004	1 434 536	1 364 203	1 271 412
Eget kapital	97 555	83 379	89 420	90 713	89 778
Summa skulder och eget kapital	1 709 975	1 620 384	1 523 956	1 454 916	1 361 190

² Inklusive avskrivningar på immateriella och materiella anläggningstillgångar.

INSATSBELOPP

Låneinsatser avseende lån lösta mellan 1 december år 2015 och 30 november år 2016 skulle ha betalats ut under 2017. Då inte tillstånd för utbetalning lämnats för utbetalning som normalt skulle gjorts under juli 2016 på 6,6 miljoner kronor, kommer utbetalningar som skulle skett under 2017 också att bli försenade. Beloppet för 2017 avser 13,0 miljoner kronor. Senaste utbetalning av låneinsatser som det lämnades tillstånd för av Finansinspektionen gjordes i januari 2016 och var ett belopp på 6,4 miljoner kronor. Det är Finansinspektionen som lämnar tillstånd för utbetalningar av låneinsatser.

FÖRSLAG TILL BEHANDLING AV ÅRETS RESULTAT

Styrelsen föreslår stämman att årets resultat i sin helhet överförs i ny räkning enligt nedan.

(kr)

Balanserat resultat	-40 482 079
Fond för verkligt värde	373 946
Årets resultat	-2 442 295
Balanseras i ny räkning	-42 550 428

JAKs ekonomiska ställning ger inte upphov till annan bedömning än att JAK förväntas fullgöra sina förpliktelser. Styrelsens bedömning är att JAKs egna kapital så som det redovisas i årsredovisningen är tillräckligt stort i förhållande till verksamhetens omfattning.

Konsekvens av att inte ha erhållit tillstånd från Finansinspektionen för utbetalning av låneinsatser blir att framtida planerade utbetalningar kommer att skjutas fram i tid tills tillstånd kan erhållas.

Beträffande JAKs resultat och ställning i övrigt, hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande bokslutskommentarer.

Resultaträkning

1 JANUARI – 31 DECEMBER (TKR)	Not	2016	2015
Intäkter från utlåning till allmänheten		27 335	25 120
Intäkter från likvida medel och likviditetsreserv		-578	1 174
Räntekostnader		-2 456	-2 264
Räntenetto	4	24 301	24 030
Provisionsintäkter	5	1 596	1 866
Provisionskostnader	6	-2 583	-1 877
Övriga rörelseintäkter	7	9 392	7 947
Summa rörelseintäkter		8 405	7 936
Summa räntenetto och rörelseintäkter		32 706	31 966
Allmänna administrationskostnader	8	-29 920	-27 768
Avskrivningar på immateriella och materiella anläggningstillgångar	17, 18	-2 518	-2 446
Övriga rörelsekostnader	9	-1 583	-2 418
Summa kostnader före kreditförluster		-34 021	-32 632
Resultat före kreditförluster		-1 315	-666
Kreditförluster, netto	10	-1 127	-1 523
Rörelseresultat		-2 442	-2 189
Skatt på årets resultat	11	0	-7 831
Årets resultat		-2 442	-10 020

Rapport över totalresultat

1 JANUARI – 31 DECEMBER (TKR)	Not	2016	2015
Årets resultat		-2 442	-10 020
<i>Poster som kommer återföras till resultatet</i>			
Förändring verkligt värde på finansiella tillgångar som kan säljas ³		1 128	-635
Skatt hänförlig till komponenter i övrigt totalresultat		-248	140
Årets övrigt totalresultat		880	-495
Årets totalresultat		-1 562	-10 515

³ Förändring på verkligt värde på tillgångar som kan säljas innehåller värdeförändring på belåningsbara statsskuldförbindelser, obligationer och andra räntebärande värdepapper.

Balansräkning

31 DECEMBER 2016 (TKR)

Not 2016 2015

TILLGÅNGAR

Kassa och tillgodohavande hos centralbanker		58 767	6
Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m.	12	105 146	91 145
Utlåning till kreditinstitut	13	103 961	196 062
Utlåning till allmänheten	14	932 472	874 633
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	15	463 343	408 932
Aktier och andelar	16	536	526
Immateriella anläggningstillgångar	17	7 370	5 910
Materiella tillgångar	18	5 402	5 461
Aktuell skattefordran	11	275	275
Övriga tillgångar	19	829	684
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	20	31 874	36 749
Summa tillgångar		1 709 975	1 620 383

SKULDER OCH EGET KAPITAL

Skulder till kreditinstitut	21	1 000	1 000
Inlåning från allmänheten	22	1 604 194	1 529 888
Övriga skulder	23	3 439	2 502
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	24	3 787	3 614
Summa skulder		1 612 420	1 537 004

EGET KAPITAL

<i>Bundet eget kapital</i>			
Grundinsatser		11 552	8 804
Låneinsatser		107 585	98 343
Frivilliga medlemsinsatser		3 348	0
Reservfond		16 367	15 967
Fond för utvecklingsavgifter		1 253	0
<i>Fritt eget kapital</i>			
Fond för verkligt värde	27	374	-506
Balanserat resultat		-40 482	-29 209
Årets resultat		-2 442	-10 020
Summa eget kapital		97 555	83 379
Summa skulder och eget kapital		1 709 975	1 620 383

Rapport över förändring i eget kapital

1 JANUARI – 31 DECEMBER 2016 (TKR)

	Grund- insatser	Låne- insatser	Frivilliga med- lemsin- satser	Reserv- fond	Fond för utveck- lingsav- gifter	Fond för verkligt värde	Balans- erat resul- tat	Årets resultat	Totalt
Ingående eget kapital 2016-01-01	8 804	98 343	0	15 967	0	-506	-29 209	-10 020	83 379
Förändring av insatser	3 148	9 242	3 348						15 738
Till Reservfond överförda grundinsatser	-400			400					0
Omföring fond utveckl- ingsavgifter					1 253		-1 253		0
Omföring resultat							-10 020	10 020	0
Årets totalresultat						880		-2 442	-1 562
<i>Varav:</i>									
Årets resultat								-2 442	
Årets övrigt totalresultat						880			
Utgående eget kapital 2016-12-31	11 552	107 585	3 348	16 367	1 253	374	-40 482	-2 442	97 555

1 JANUARI – 31 DECEMBER 2015 (TKR)

	Grund- insatser	Låne- insatser	Reserv- fond	Fond för verkligt värde	Balanserat resultat	Årets resultat	Totalt
Ingående eget kapital 2015-01-01	8 551	94 411	15 678	-11	-26 822	-2 387	89 420
Förändring av insatser	542	3 932					4 474
Till Reservfond överförda grundinsatser	-289		289				0
Omföring resultat					-2 387	2 387	0
Årets totalresultat				-495		-10 020	-10 515
<i>Varav:</i>							
Årets resultat						-10 020	
Årets övrigt resultat				-495			
Utgående eget kapital 2015-12-31	8 804	98 343	15 967	-506	-29 209	-10 020	83 379

Kassaflödesanalys

1 JANUARI – 31 DECEMBER (TKR)

	2016	2015
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		
Rörelseresultat	-2 442	-2 189
JUSTERING FÖR POSTER SOM INTE INGÅR I KASSAFLÖDET⁴		
Avskrivningar	2 518	2 446
Kreditförluster exkl. återvinningar	393	1 048
Övriga justeringsposter	-248	143
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital	221	1 448
KASSAFLÖDE FRÅN FÖRÄNDRINGAR I RÖRELSEKAPITAL		
Förändring värdepapper	-67 284	-75 764
Förändring utlåning till allmänheten	-58 232	-34 516
Förändring inlåning från allmänheten	74 306	101 906
Förändring utlåning till kreditinstitut	-15 119	22 930
Förändring skulder till kreditinstitut	0	0
Förändring övriga tillgångar	4 730	3 115
Förändring övriga skulder	1 110	563
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-60 268	19 682
INVESTERINGSVERKSAMHETEN		
Förvärv av materiella och immateriella tillgångar	-3 919	-1 944
Förändring aktier och andelar	-10	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-3 929	-1 944
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN		
Insatser från medlemmar	15 738	4 474
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	15 738	4 474
Årets kassaflöde	-48 459	22 212
Likvida medel vid årets början	179 379	157 167
Likvida medel vid årets slut	130 920	179 379
FÖLJANDE DELKOMPONENTER INGÅR I LIKVIDA MEDEL		
Kassa	9	6
Riksbanken	58 758	0
Utlåning till kreditinstitut (exkl. bunden utlåning)	72 153	179 373
Summa	130 920	179 379

Utlåning till kreditinstitut och kortfristiga placeringar klassificeras som likvida medel enligt följande utgångspunkter:

- De har en obetydlig risk för värdefluktuationer
- De kan lätt omvandlas till kassamedel och ränteskillnadsersättningen är oväsentlig
- De har en löptid om högst tre månader från anskaffningstidpunkten

⁴ Ingen skatt har betalats, kassaflödet påverkas därför inte. De inbetalda länekostnaderna (räntorna) från utlåning till allmänheten är i närheten av de intäktsförda beloppen i not 4. Nettot av inbetalda positiva räntor och betalda negativa räntor för övriga poster är i not 4 5 317 tusen kronor och räntekostnaderna i form av avgift till insättningsgaranti och stabilitetsfond är betalda.

Noter till de finansiella rapporterna

Not 1 Uppgifter om banken

Årsredovisningen avges per 31 december 2016 och avser JAK Medlemsbank med organisationsnummer 516401-9969 och med säte i Skövde.

Postadressen är Box 216, 541 25 Skövde. Besöksadressen är Vasagatan 14.

Not 2 Redovisningsprinciper

ÖVERENSSTÄMMELSE MED NORMGIVNING OCH LAG

Bankens årsredovisning är upprättad enligt Lag (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (ÅRKL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om Årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (FFFS 2008:25) och i enlighet med tillämpliga ändringsföreskrifter från tidigare år och Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 2 Redovisning för juridiska personer. Banken tillämpar s.k. lagbegränsad IFRS och med detta avses standarder som har antagits för tillämpning med de begränsningar som följer av RFR 2 och FFFS. Detta innebär att samtliga av EU godkända IFRS och uttalanden, så långt detta är möjligt inom ramen för årsredovisningslagen och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning ska tillämpas.

Årsredovisningen har godkänts för utfärdande av styrelsen den 17 mars 2017. Resultat- och balansräkning blir föremål för fastställelse på JAKs stämma den 22-23 april 2017. De nedan angivna redovisningsprinciperna har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i de finansiella rapporterna om inte annat framgår.

VÄRDERINGSGRUND VID UPPRÄTTELSE AV BANKENS FINANSIELLA RAPPORTER

Tillgångar och skulder är redovisade till historiska anskaffningsvärden. Finansiella tillgångar och skulder är redovisade till upplupet anskaffningsvärde, förutom vissa finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde. Finansiella tillgångar som värderas till verkligt värde består av finansiella tillgångar som kan säljas. Ytterligare information om JAKs finansiella tillgångar finns i not 12, 15 och 26.

FUNKTIONELL VALUTA OCH RAPPORTERINGSVALUTA

Bankens funktionella valuta är svenska kronor och de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor. Samtliga be-
lopp, om inte annat anges, är avrundade till närmaste tusental.

BEDÖMNINGAR OCH UPPSKATTNINGAR I DE FINANSIELLA RAPPORTERNA

Att upprätta de finansiella rapporterna i enlighet med lagbegränsad IFRS kräver att bankens ledning gör bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Uppskattningarna och antagandena är baserade på historiska erfarenheter och ett antal andra faktorer som under rådande förhållanden synes vara rimliga. Resultatet av dessa uppskattningar och antaganden används sedan för att bedöma de redovisade värdena på tillgångar och skulder som inte annars framgår tydligt från andra källor. Verkliga utfall kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar.

Uppskattningar och antaganden ses över regelbundet. Ändringar av uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om ändringen endast påverkar denna period, eller i den period ändringen görs och framtida perioder om ändringen påverkar både aktuell period och framtida perioder.

Uppställningsformen för resultaträkning har i årsredovisningen anpassats till gällande regelverk, dock med viss avvikelser vad gäller rubricering av intäkter i form av intäkter från utlåning till allmänheten samt avkastning på likvida medel och likviditetsreserv.

Enligt FFFS 2008:25 ska viss information om geografiska områden lämnas, exempelvis intäkters fördelning på olika länder. JAKs intäkter avser aktiviteter riktade till låntagare och medlemmar i Sverige och endast i undantagsfall till medlemmar i andra länder. Intäkter från låntagare i utlandet utgörs av medlemmar som tidigare varit bosatta i Sverige men för närvarande bor utanför Sveriges gränser. Intäkter på lån från utlandsboende medlemmar utgörs av < 0,5 procent av JAKs intäkter från utlåning till allmänheten. Därför lämnas ej upplysning enligt kraven i FFFS 2008:25.

ÄNDRADE REDOVISNINGSPRINCIPER

Ändringar av IFRS med tillämpning från och med 2016 har inte haft någon väsentlig effekt på JAKs redovisning. Ändring i 4 kap årsredovisningslagen har tillämpats genom att utvecklingsfond för egenupparbetade utvecklingsavgifter har införts.

Det aktiverade beloppet omförs från fritt eget kapital till en bunden fond det år som utgifterna aktiveras.

NYA IFRS SOM ÄNNU INTE BÖRJAT TILLÄMPAS

Nedan beskrivs de nya samt ändrade standarder som kommer få eller bedöms kunna få effekter på JAKs finansiella rapporter. De nya standarderna ska tillämpas för 2017 eller senare och JAK planerar inte att förtidstillämpa dessa. De nya IFRS som har publicerats av IASB och som inte beskrivs nedan väntas inte få någon effekt på JAKs finansiella rapporter.

IFRS 9 Finansiella Instrument är en ny standard som kommer att ersätta IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering. Den nya standarden träder i kraft 1 januari 2018 och har omarbetats i olika delar, en del avser redovisning och värdering av finansiella tillgångar samt finansiella skulder. IFRS 9 anger att finansiella tillgångar ska klassificeras i tre olika kategorier. Klassificeringen fastställs vid första redovisningstillfället utifrån egenskaper i tillgången och företagets affärsmodell. För finansiella skulder sker inga stora förändringar jämfört med IAS 39. Den största förändringen avser skulder redovisade till verkligt värde. För dessa gäller att den del av verkligt värdeförändringen som är hänförlig till den egna kreditrisken ska redovisas i övrigt totalresultat istället för i resultatet såvida detta inte orsakar inkonsekvens i redovisningen. Den andra delen avser säkringsredovisning. Till stora delar innebär de nya principerna bättre förutsättningar för en redovisning som ger en rättvis bild av ett företags hantering av finansiella risker med finansiella instrument. Slutligen har nya principer introducerats avseende nedskrivningar av finansiella tillgångar, där modellen baseras på förväntade förluster. Syftet med den nya modellen är bland annat att reserveringar för kreditförluster ska göras i ett tidigare skede. Utifrån den verksamhet JAK bedriver bedöms framförallt delen avseende nedskrivning påverka banken och en utvärdering av effekterna av JAKs redovisning när IFRS 9 börjar tillämpas pågår. Beloppsmässiga effekter har ännu inte kunnat uppskattas, utan kommer att utkristalliseras varefter implementeringsprojektet fortlöper under 2017. De nya reglerna för nedskrivningar, baserat på förväntade kreditförluster, förväntas öka reserveringen för förluster på utlåning jämfört med tidigare reservering som baserats på inträffade förluster. Ett arbete med att ta fram modeller för reservering av förväntade kreditförluster pågår.

JAKs överskottslikviditet placeras i certifikat och obligationer. Dessa redovisas i enlighet med IAS 39 som AFS tillgångar, vilket innebär att de redovisas till verkligt värde via övrigt totalresultat. Preliminärt bedöms att certifikat och obligationer innehåsa i en blandad affärsmodell baserat på klassificeringen i enlighet med IFRS 9, vilket medför att redovisningen förväntas bli oförändrad.

IFRS 9 har medfört följändringar i upplysningskraven i IFRS 7 Finansiella instrument: Upplysningar vilka kommer att påverka de upplysningar som lämnas. Omfattningen för JAK av dessa ändringar är ännu inte känd eller uppskattad.

IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder träder i kraft den 1 januari 2018 och ersätter då samtliga tidigare utgivna standarder och tolkningar som hanterar intäkter (d.v.s. IAS 11 Entreprenadavtal, IAS 18 Intäkter, IFRIC 13 Kundlojalitetsprogram, IFRIC 15 Avtal om uppförande av fastighet, IFRIC 18 Överföringar av tillgångar från kunder, SIC 31 Intäkter – bytestransaktioner som avser reklamtjänster). Standarden förväntas inte påverka JAK i någon väsentlig omfattning.

IAS 12 Skatter, uppskjutna skattefordringar på orealiserade förluster. Ändringen klargör när en uppskjuten skattefordran kan redovisas och exemplifieras genom förvärvade fastförräntade skuldebrev redovisade till verkligt värde. En avdragsgill temporär skillnad genererar en uppskjuten skattefordran i de fall värdeförändringen är negativ och dessa blir avdragsgilla först vid realisering. I det fall det inte finns begränsningar i skattereglerna avseende att kunna utnyttja en avdragsgill temporär skillnad mot framtida vinster ska företag bedöma den uppskjutna skattefordran tillsammans med övriga uppskjutna skattefordringar hänförliga till andra avdragsgilla temporära skillnader. I det fall det finns restriktioner ska företag bedöma den avdragsgilla temporära skillnaden tillsammans med motsvarande typer av avdragsgilla temporära skillnader ex. att kapitalförluster endast är avdragsgilla mot kapitalvinster. Vid bedömning av framtida skattepliktiga överskott kan hänsyn tas till om det finns tillräckliga bevis att det är sannolikt att företagets tillgångar kan återvinnas till ett högre belopp än det redovisade. Ändringen ska tillämpas retroaktivt på räkenskapsår som påbörjas den 1 januari 2017 eller senare, under förutsättning att EU godkänner standarden.

IFRS 16 Leasing är en ny standard avseende redovisning av leasing. För leasetaagare försvinner klassificeringen enligt IAS 17 i operationell och finansiell leasing och ersätts med en modell där tillgångar och skulder för leasingavtal ska redovisas i balansräkningen. Undantag för redovisning i balansräkningen finns för leasingkontrakt av mindre värde samt kontrakt som har en löptid på högst 12 månader. Standarden förväntas godkännas av EU 2017 och förväntas inte påverka JAK i någon väsentlig grad och gäller då från 2019.

JAK har påbörjat utredningar för att klargöra effekterna av de nya reglerna och om de kommer att påverka redovisningen i JAK.

INTÄKTER FRÅN UTLÅNING TILL ALLMÄNHETEN, AVKASTNING PÅ LIKVIDA MEDEL, LIKVIDITETSRESERVER, ANDRA PLACERINGAR SAMT RÄNTEKOSTNADER

Intäkter från medlemmarnas lån beräknas och redovisas med tillämpning av effektivräntemetoden. Effektivräntan är den ränta som gör att nuvärdet av alla uppskattade framtida inbetalningar under den förväntade löptiden blir lika med det redovisade värdet av fordran. Lånekostnaden inkluderar i förekommande fall periodiserade belopp av erhållna avgifter som medräknas i effektivräntan.

Intäkter från utlåning till allmänheten och avkastning på likvida medel samt likviditetsreserv m.m. som presenteras i resultaträkningen består till största delen av:

- Intäkter på finansiella tillgångar som värderas till upplupet anskaffningsvärde enligt effektivräntemetoden inklusive intäkter på osäkra fordringar.
- Avkastning på finansiella tillgångar som klassificeras som tillgångar som kan säljas.
- Avkastning på finansiella tillgångar som hålls till förfall.

Räntekostnaderna består av avgifter för insättningsgaranti, stabilitetsfond och resolutionsavgift. För ytterligare information, se not 4.

PROVISIONS- OCH AVGIFTSINTÄKTER

Banken erhåller avgifter och provisioner för utförda tjänster som intäktsredovisas på två olika sätt enligt följande:

– Provisioner och avgifter som inräknas i den effektiva räntan

Provisioner och avgifter som är en integrerad del av effektivräntan, redovisas inte som provisionsintäkt utan som justering av effektivräntan på resultatraden intäkter från utlåning till allmänheten. Sådana avgifter utgörs, utöver intäkt från utlåning till allmänheten, av avgifter för förtida inlösen.

– Provisioner och avgifter som är intjänade när en viss tjänst utförts

Till dessa avgifter och provisioner hör olika typer av provisioner för kostnader för säkerheter, kostnader för kredit- och betalkort och UC för låntagarens räkning samt påminnelseavgifter. Dessa provisioner och avgifter är i allmänhet relaterade till en utförd transaktion och redovisas omedelbart som intäkt.

PROVISIONSKOSTNADER

Här redovisas kostnader för mottagna tjänster i den mån de inte är att betrakta som ränta, t.ex. kostnader för clearing, plus- och bankgiro, kostnader för kredit- och betalkort, omkostnader för säkerheter och avgifter till UC.

ÖVRIGA RÖRELSEINTÄKTER

Bland övriga rörelseintäkter ingår medlemsavgifter. Medlemsavgiften redovisas när den inbetalats och fördelas som en intäkt jämnt över året.

ALLMÄNNA ADMINISTRATIONS- KOSTNADER

Allmänna administrationskostnader omfattar personalkostnader, inklusive löner och arvoden, pensionskostnader, arbetsgi- varavgifter och andra sociala avgifter. Här redovisas också bl.a. lokalkostnader, porto, tele- och datakommunikation, konsulttjänster och fastighetens kostnader.

SKATTER

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen utom då underliggande transaktion redovisats i övrigt totalresultat eller i eget kapital varvid tillhörande skatteeffekter redovisas på samma sätt.

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Värderingen av uppskjuten skatt baserar sig på hur underliggande tillgångar eller skulder förväntas bli realiserade eller reglerade. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas.

Banken redovisar för 2015 och 2016 ingen skatt på årets resultat, då banken redovisat förluster. I balansräkningen redovisades tidigare uppskjuten skattefordran som under 2015 återförts och genererar således ett negativt resultat i resultaträkningen för jämförelseåret. Åtgärder har vidtagits för att i framtiden kunna generera vinst och ha möjlighet att utnyttja det uppkomna underskottet, men då konjunkturen är osäker med negativa räntor i omvärlden indikerar prognoser ett svagt men positivt resultat. För ytterligare information om skatt och underskottsavdrag, se not 11.

FINANSIELLA INSTRUMENT

Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen inkluderar på tillgångssidan lånefordringar, statsskuldväxlar, obligationer och andra räntebärande värdepapper och andelar. Bland skulder och eget kapital återfinns leverantörsskulder och medlemmarnas sparande i banken.

REDOVISNING I OCH BORTTAGANDE FRÅN BALANSRÄKNINGEN

En finansiell tillgång eller finansiell skuld tas upp i balansräkningen när banken blir part enligt instrumentets avtalsmässiga villkor.

En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när rättigheterna i avtalet realiserats, förfaller eller banken förlorar kontrollen över dem. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen när förpliktelsen i avtalet fullgjorts eller på annat sätt utsläckt.

Förvärv och avyttring av finansiella tillgångar redovisas på affärsdagen, som utgör den dag då banken förbinder sig att för-

värva eller avyttra tillgången. Lånefordringar redovisas i balansräkningen i samband med att lånebelopp utbetalas till låntagaren.

KLASSIFICERING OCH VÄRDERING

Finansiella instrument redovisas initialt till anskaffningsvärde motsvarande instrumentets verkliga värde med tillägg för transaktionskostnader. Klassificeringen avgör hur det finansiella instrumentet värderas efter första redovisningstillfället såsom beskrivs nedan.

FINANSIELLA TILLGÅNGAR SOM KAN SÄLJAS

Denna kategori består av placeringar i statsskuldväxlar, obligationer och andra räntebärande värdepapper samt aktier och andelar. Statsskuldväxlar och obligationer och andra räntebärande värdepapper värderas löpande till verkligt värde med värdeförändringar redovisade i övrigt totalresultat, dock ej värdeförändringar som beror på nedskrivningar. För dessa instrument kommer eventuella transaktionskostnader att ingå i anskaffningsvärdet vid redovisningen för första tillfället och därefter ingå vid löpande värdering till verkligt värde, beaktat skatteeffekt, till dess att instrumentet förfaller eller avyttras. Aktier och andelar är upptagna till respektive instruments anskaffningsvärde då ingen eller liten handel förekommer och verkligt värde inte kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. För ytterligare information, se not 16.

FINANSIELLA TILLGÅNGAR SOM HÅLLS TILL FÖRFALL

Finansiella tillgångar som hålls till förfall består av belåningsbara statsskuldförbindelser som banken har för avsikt och förmåga att behålla till förfall. Dessa har en fastställd löptid, är inte derivat och är noterade på en aktiv marknad. Investeringar redovisas initialt till anskaffningsvärde och därefter till upplupet anskaffningsvärde med eventuellt avdrag för nedskrivningsbehov.

LÅNEFORDRINGAR

Lånefordringar är finansiella tillgångar som har fastställda betalningar och som inte är noterade på en aktiv marknad. Dessa tillgångar värderas till upplupet anskaffningsvärde. Upplupet anskaffningsvärde bestäms utifrån den effektivränta som beräknades vid anskaffningstidpunkten. Lånefordran redovisas till det belopp som beräknas inflyta, d.v.s. efter avdrag för nedskrivna fordringar. Redovisat värde av balansposterna in- och utlåning till/från allmänheten överensstämmer med verkligt värde beaktat lånevillkoren i JAK där en avyttring av balansposterna isolerat inte är möjligt beaktat tillgångens/skuldens egenskaper. En annan värdering enligt IFRS 13 bedöms inte uppfylla kraven i Årsredovisningslagen eller ak-

tuell IFRS som förutsätter att instrumenten kan säljas. Upp-
lupna lånekostnader redovisas separat under interimfordringar.

ÖVRIGA FINANSIELLA SKULDER

Medlemmarnas sparande och leverantörsskulder värderas till upplupet anskaffningsvärde. I balansposten inlåning från allmänheten ingår så kallat bundet sparande där redovisning sker till upplupet anskaffningsvärde vilket här motsvarar anskaffningsvärdet beaktat JAKs sparpoängssystem relaterat till utlåning och inlåning. En strikt värdering enligt effektivräntansatsen enligt IAS 39 bedöms inte återspegla bankens verksamhet på ett rättvisande sätt enligt grundläggande krav i Årsredovisningslagen.

LIKVIDA MEDEL OCH LIKVIDITETSRESERVER

Utlåning till kreditinstitut och kortfristiga placeringar har klassificerats som likvida medel då de har en liten eller obetydlig risk för värdefluktuationer, lätt kan omvandlas till kassamedel och har en löptid om högst tre månader från anskaffningstidpunkten. Statsskuldväxlar och kommuncertifikat är JAKs likviditetsreserv med en liten risk för värdefluktuationer, som lätt kan omvandlas till kassamedel. Även obligationer och andra räntebärande värdepapper och utlåning till kreditinstitut ingår i JAKs likviditetsreserv. För ytterligare information, se not 3.

EVENTUALFÖRPLIKTELSE

Eventualförpliktelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av att det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas.

LÅNELÖFTEN

Med lånelöfte avses i detta sammanhang dels de lån där låne- och sparavtal är framtaget, men där medlemmen ännu ej sänt in underskrivet original till banken, dels löfte om lån till medlemmar som vill köpa bostad och önskar ett förhandsbesked från banken. Båda typerna av lånelöfte gäller i tre månader. Därefter förfaller lånelöftet om inte annat avtalas. Lånelöften redovisas inom linjen till nominellt belopp. För ytterligare information, se not 25.

BETAL- OCH KREDITKORT

Under 2014 lanserades JAKs betal- och kreditkort. Det beviljade icke utnyttjade beloppet för samtliga beviljade icke utnyttjade kortkrediter redovisas till nominellt belopp. För ytterligare information, se not 25.

KREDITFÖRLUSTER OCH NEDSKRIVNINGAR PÅ FINANSIELLA INSTRUMENT

Finansiella tillgångar som kan säljas

Om det finns objektiva belägg, se beskrivning under ”nedskrivningsprövning”, som indikerar att det finns nedskrivningsbehov på räntebärande värdepapper utgör beloppet på den ackumulerade förlust som omklassificeras från eget kapital via övrigt totalresultat i resultaträkningen av skillnaden mellan förvärvskostnaden (efter avdrag för återbetalning av kapitalbelopp och periodisering) och aktuellt verkligt värde, efter avdrag för eventuell nedskrivning på den finansiella tillgången som tidigare redovisats i resultaträkningen. Nedskrivningar av räntebärande värdepapper återförs över resultaträkningen om det verkliga värdet ökar och ökningen objektivt kan hänföras till en händelse som inträffade efter det att nedskrivningen gjordes.

Finansiella tillgångar som hålls till förfall

Finansiella tillgångar som hålls till förfall värderas till upplupet anskaffningsvärde. Tillgångarna provas för nedskrivning när det finns indikationer eller objektiva belägg på nedskrivningsbehov. Nedskrivningen resultatförs och redovisas på egen rad efter kreditförluster netto i resultaträkningen medan den effektiva räntan redovisas under ränteintäkter.

Förfallna fordringar

Med förfallna fordringar avses förfallna krediter äldre än 60 dagar. Förfallna fordringar rapporteras till styrelsen enligt den instruktion som finns i Kreditinstruktionen. I rapporteringen ingår att värdera den tänkbara förlusten om sådan föreligger samt att indela engagemangen efter risknivå.

Regler vid förfallna fordringar

All hantering av obetalda krediter sker individuellt genom bedömning av varje enskilt ärende. Påminnelse av förfallen kredit ska ske 10 dagar efter förfalldag och en andra påminnelse efter 20 dagar. Vid andra påminnelsen får även eventuella borgenspersoner en påminnelse. Efter ytterligare 10 dagar görs en bedömning om ärendet ska skickas till inkassobyrå för inkassokrav. Har inte betalning skett 30 dagar efter inkassokravet ska, efter bedömning, krediten sägas upp.

Innan uppsägning sker ska låntagaren, på bankens initiativ, kontaktas för att diskutera vad som är orsak till utebliven betalning. Målsättningen ska vara att finna en lösning där laga åtgärder kan undvikas. Vid fastighets- och bostadsrättsbelåning ska diskuteras frivillig försäljning av egendomen om ingen annan lösning står till buds. Räcker inte försäljningssumman ska banken ha en positiv inställning till en avvecklingskredit med för låntagaren rimlig amorteringsplan.

Kan inte uppgörelse träffas eller förutsättningar saknas ska krediten sägas upp och laga åtgärder ska vidtas.

Nedskrivningsprövning

Vid varje rapporttillfälle utvärderar banken på individuell basis samtliga krediter om det finns objektiva belägg för att ett nedskrivningsbehov finns och om en kreditförlust ska redovisas. Bankens bedömning är att det i allt väsentligt finns en god

kännedom om de faktorer som är relevanta för att kunna göra en individuell bedömning.

Som objektiva belägg på att nedskrivningsbehov föreligger och att lånet är klassat som osäkert räknar banken i allmänhet betalningar som är mer än 60 dagar försenade. Andra objektiva belägg kan vara information om betydande finansiella svårigheter, som kommit banken till kännedom genom analys av finansiella rapporter, inkomstdeklarationer eller på annat sätt i den löpande utvärderingen av medlemmens kreditvärdighet, som ingår som en integrerad del i bankens system och rutiner för att hantera kreditrisk. Eftergifter till bankens låntagare som görs på grund av att låntagaren har finansiella svårigheter kan också utgöra objektiva belägg för att lånet är osäkert.

Som nedskrivning upptas ett belopp som motsvarar skillnaden mellan lånefordrans redovisade värde och bedömt återvinningsvärde. Som befarad förlust redovisas hela eller delar av fordran som inte bedöms indrivningsbar eller som kan erhållas vid realisering av säkerheten. Lånefordran skrivs även ned med hänsyn tagen till upplupna lånekostnader. Då antalet reserverade krediter är få till antalet och utvärdering sker individuellt sker ingen diskontering av kassaflöden då det bedöms vara oväsentligt.

Återföring av nedskrivningar

En nedskrivning återförs om det både finns bevis på att nedskrivningsbehovet inte längre föreligger och det har skett en förändring i de antaganden som låg till grund för beräkningen av det nedskrivna beloppet. En nedskrivning på en lånefordran återförs om låntagaren förväntas fullfölja alla kontraktuella betalningar i enlighet med ursprungliga eller omstrukturerade lånevillkor. Återföring av nedskrivningar på lån redovisas som en minskning av kreditförluster och specificeras särskilt i not 10.

Bortskrivningar av lånefordringar

Lånefordringar som klassificerats som osäkra skrivs bort från balansräkningen när kreditförlusten anses vara konstaterad, vilket är när konkursförvaltare lämnat uppskattning om utdelning i konkurs, ackordsförslag antagits eller fordran eftergivits på annat sätt.

Efter bortskrivning redovisas lånefordringarna inte längre i balansräkningen. Återvinning på tidigare redovisade bortskrivningar redovisas som en minskning av kreditförluster på resultatraden Kreditförluster netto.

MATERIELLA TILLGÅNGAR

Materiella anläggningstillgångar redovisas som tillgång i balansräkningen om det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer att komma banken till del och anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar med tillägg för eventuella uppskrivningar.

Det redovisade värdet för en materiell anläggningstillgång tas bort ur balansräkningen vid utrangering eller avyttring eller när inga framtida ekonomiska fördelar väntas från användning eller utrangering/avyttring av tillgången. Vinst eller förlust som uppkommer vid avyttring eller utrangering av en tillgång utgörs av skillnaden mellan försäljningspriset och tillgångens redovisade värde med avdrag för direkta försäljningskostnader. Vinst och förlust redovisas som övrig rörelseintäkt/kostnad.

Tillkommande utgifter

Tillkommande utgifter läggs till anskaffningsvärdet endast om det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med tillgången kommer att komma banken till del och anskaffningsvärdet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Alla andra tillkommande utgifter redovisas som kostnad i den period de uppkommer. Reparationer kostnadsförs löpande.

Avskrivningsprinciper

Avskrivning av JAKs byggnad sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod. Marken skrivs inte av. Komponentavskrivning har inte tillämpats på fastigheten då beräkningar utvisar att denna metod inte skulle medföra någon väsentlig påverkan på resultatet jämfört med nuvarande linjära avskrivning på hela byggnadens anskaffningsvärde. Avskrivningar sker på 50 år.

För övriga materiella anläggningstillgångar anser banken att det inte heller finns några separata komponenter med väsentligt olika avskrivningsperioder. Avskrivning sker systematiskt över tillgångarnas förväntade nyttjandeperiod, som här är 5 år. Datorer skrivs dock av på 3 år.

IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Utveckling

Utgifter för utveckling av helt nya produkter eller processer, redovisas som en tillgång i balansräkningen. Det redovisade värdet inkluderar samtliga direkt hänförliga utgifter. Utgifter för utveckling aktiveras om produkten eller processen är tekniskt och kommersiellt användbar och JAK har tillräckliga resurser att fullfölja utvecklingen och därefter använda eller sälja den immateriella tillgången. Övriga utgifter för utveckling, t.ex. anpassning av befintliga produkter och processer, redovisas i resultaträkningen som kostnad när de uppkommer. I balansräkningen redovisade utvecklingskostnader är upptagna till anskaffningsvärde minus ackumulerade avskrivningar.

Avskrivningsprinciper

Avskrivningar redovisas i resultaträkningen linjärt över den immateriella tillgångens beräknade nyttjandeperiod. Avskrivningsbara immateriella tillgångar skrivs av från det datum då de är tillgängliga för användning. Den beräknade nyttjandeperioden är 5 år.

ERSÄTTNING TILL ANSTÄLLDA

Riktlinjer för ersättningar

JAK följer Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2011:1) om ersättningssystem i kreditinstitut. JAKs riktlinjer visar beslutsprocesser, ersättningssystemets uppbyggnad, funktion och kontroll. JAKs styrelse har beslutat om en sådan riktlinje för ersättning, *Riktlinjer för JAK Medlemsbank*. Kortfristiga ersättningar till anställda beräknas utan diskontering och redovisas som kostnad när de relaterade tjänsterna erhålls. För ytterligare information om ersättningar, se not 8.

Pensionering genom försäkring

JAKs pensionsplaner för kollektivavtalade tjänstepensioner är tryggade genom försäkringsavtal med Folksam. Från och med 1 januari 2009 är pensionsplanerna för den del av JAKs personal som är födda 1981 och senare försäkrade genom avtal med Collectum⁵. Enligt IAS 19 är en avgiftsbestämd pensionsplan en plan för ersättningar efter avslutad anställning enligt vilka företaget betalar fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och inte har någon rättslig eller informell förpliktelse att betala ytterligare avgifter om den juridiska enheten inte har tillräckliga tillgångar för att betala alla ersättningar till anställda som hänför sig till anställdas tjänstgöring under innevarande period och tidigare.

Pensionsplanen i Folksam är en förmånsbestämd pensionsplan, vilken definieras som annan plan för ersättningar efter avslutad anställning än avgiftsbestämd plan. Pensionsplanen har bedömts vara en förmånsbestämd plan som omfattar flera arbetsgivare. Banken har dock gjort bedömningen att UFR 10 Pensionsplaner som omfattar flera arbetsgivare är tillämpliga även för bankens pensionsplan hos Folksam.

Pensionsplanen i Collectum är en premiebestämd pensionsplan och därmed avgiftsbestämd enligt IAS 19.

JAKs förpliktelser avseende avgifter till avgiftsbestämda planer redovisas som en kostnad i resultaträkningen i den takt de intjänas genom att de anställda utfört tjänster åt banken under en period. Premier betalas till Folksam baserat på fast aktuell årslön och premier som betalas till Collectum baseras på aktuell månadslön. Årets kostnader för dessa försäkringspremier framgår av not 8.

Ersättningar vid uppsägning

En kostnad för ersättningar i samband med uppsägningar av personal redovisas endast om företaget är bevisligen förpliktigt, utan realistisk möjlighet till tillbakadragande, av en formell detaljerad plan att avsluta en anställning före den normala tidpunkten.

EGET KAPITAL

Bundet eget kapital

JAKs bundna egna kapital består av grundinsatser, låneinsatser, frivilliga medlemsinsatser, reservfond och fond för utvecklingsavgifter.

⁵ Collectum administrerar JAKs tjänstepensioner men förvaltas av tjänstemannens individuellt valda försäkringsbolag.

Varje myndig medlem i banken måste skjuta till en grundinsats om 300 kronor (tidigare var grundinsatsen 200 kronor). Då man utträder som medlem förs insatsen till reservfonden.

Varje låntagare skjuter till en låneinsats. Insatsbeloppet motsvarar 6 procent av ursprungsskulden och återbetalas då lånet är slutamorterat, under förutsättning att godkännande av Finansinspektionen ges. Låneinsatserna ingår i kärnprimärkapitalet, så kallat Tier 1 Capital.

Låneinsatser ska klassas som eget kapital enligt gällande lag även om insatsen skulle klassas som skuld enligt IFRS/IAS.

Under året har JAK gått ut till medlemmar och frågat om frivilliga medlemsinsatser bundna i minst 5 år.

Reservfonden består av utträdde medlemmars grundinsatser samt viss avsättning från tidigare års vinster.

Informationen om att medlemsinsatser räknas in i kärnprimärkapitalet finns publicerad på EBAs (European Banking

Authority) hemsida, Capital instruments in EU member states qualifying as Common Equity Tier 1 instruments by virtue of Article 26 (3) of Regulation (EU) No 575/2013.

Fritt eget kapital

Fritt eget kapital består av fond för verkligt värde, balanserat resultat samt årets resultat. Fond för verkligt värde består av verkligt värdereserven, vilken inkluderar den ackumulerade nettoförändringen av verkligt värde på finansiella tillgångar som kan säljas fram till dess att tillgången bokas bort från balansräkningen. Värdeförändringar som beror på nedskrivningar redovisas i resultaträkningen. I balanserat resultat finns tidigare års resultat ackumulerat. För upplysning om förändring av eget kapital hänvisas till rapport om förändring av eget kapital.

Not 3 Riskhantering

MÅL MED JAK MEDLEMSBANKS RISKHANTERING

En risk innebär den samlade bedömningen av sannolikheten för en oönskad händelse och konsekvensen om händelsen skulle inträffa. En risk är en framtida händelse som negativt kan påverka bankens måluppfyllelse. Risktagandet inom banken ska vara lågt samt begränsas inom ramen för vad som är ekonomiskt försvarbart och främjar medlemmarnas ekonomiska intressen. Bankens värdegrund så som den är formulerad i organisationens reglemente, ska ligga till grund för riskhanteringsinriktning och prioritering.

I syfte att begränsa och kontrollera risktagandet i verksamheten fastställer styrelsen, som ytterst ansvarig för den interna kontrollen i banken, styrdokument för verksamheten.

Exempel på relevanta riskområden för banken är kreditrisker, likviditetsrisker, operativa risker, marknadsrisker, ryktesrisker, koncentrationsrisker och strategiska risker. (Se avsnittet Risker på nästa sida.)

RISKORGANISATION

Styrelsen

Styrelsen har det övergripande ansvaret för bankens riskhantering. Riskhanteringen ska utgå från den av styrelsen fastställda riskkaptiten och bör i så stor utsträckning som möjligt relateras till mål och av styrelse och ledning fastställda limiter. Analys och värdering av sannolikhet och konsekvens för olika risker sker löpande, liksom uppföljning av att kontroller finns på plats och är ändamålsenliga. En mer genomgripande analys med uppföljning och prioritering av åtgärder för riskhantering sker årligen, där konstaterade risker värderas mot varandra och handlingsplaner med prioriterade åtgärder tas fram. Denna analys följs sedan upp och revideras löpande under året. Därutöver ska en riskanalys göras inför större förändringar i verksamheten (system, leverantörer, inriktning eller organisation), där konsekvenser presenteras inför beslut.

VD

VD ansvarar för den löpande riskhanteringen i banken och att denna sker i linje med av styrelsen fastställda styrande dokument. VD ansvarar för att riskerna löpande följs upp och återrapporteras till styrelsen.

Den övergripande processen för riskhantering bygger på fem steg:

- Identifiera risk
- Värdera risk (sannolikhet och konsekvens)
- Åtgärda och prioritera (begränsa, eliminera, kostnadsbestämna och/eller behålla)
- Genomföra
- Följa upp och rapportera

Riskansvarig

Riskansvarig har en samordnande roll i bankens riskhanteringsarbete och ansvarar för att bankens ramverk för riskhantering är effektivt och ändamålsenligt. Riskansvarig är direkt underställd VD och rapporterar direkt till denne och till styrelsen eller dess riskutskott.

Första försvarslinjen

En fungerande riskhantering innebär att riskbedömningar och analyser ingår i den löpande styrningen och verksamhetsplaneringen som t.ex. fastställande av mål, budget och aktiviteter. Riskhanteringen tar sin utgångspunkt i den dagliga verksamheten och inkluderar alla medarbetare. Ansvarig chef utgör första försvarslinjen mot risker inom respektive avdelning i organisationen och säkerställer att tillräckliga rutiner och processer finns för att anställda ska hantera organisationens löpande risker.

Andra försvarslinjen – Compliance och Riskkontroll

I banken finns samlade funktioner för självständig riskkontroll och compliance direkt underställda VD. Funktionerna granskar, utvärderar och avlämnar rapporter till ledning och styrelse avseende risker och regelefterlevnad. Detta arbete regleras av instruktioner fastställda av styrelsen och i linje med Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2014:1) om styrning, riskhantering och kontroll i kreditinstitut. Funktionerna ska vara oberoende i förhållande till övrig verksamhet inom banken.

Riskkontrollfunktionens ansvar omfattar att oberoende övervaka och analysera hur risker på aggregerad nivå utvecklas över tid, samt att rapportera dessa till styrelse och ledning. I funktionens ansvar ingår även att bidra till vidareutvecklingen av riskhanteringsprocesser, bland annat genom att tillhandahålla metoder för identifiering, mätning, analys och rapportering av risker.

Compliancefunktionen utgör även den en del av andra försvarslinjen. Syftet med compliance är att fungera som ett stöd och att se till att verksamheten drivs enligt gällande regler. Compliance ska också följa upp regelefterlevnaden inom banken och genom proaktivt arbete minimera de risker som finns i verksamheten.

Funktionerna för riskkontroll och compliance är direkt underställda VD och rapporterar även till styrelsen. Tillsättning av ny riskkontroll- och compliancefunktion godkänns och beslutas av bankens styrelse, efter förslag från VD, samt anmäls till Finansinspektionen.

Tredje försvarslinjen Internrevision

Internrevisionen utgör den tredje försvarslinjen. Syftet är att på styrelsens uppdrag granska och utvärdera den interna kontrollen hos banken. Den interna kontrollen innefattar riskhantering, riskkontroll och compliance. Funktionen ska sträva efter att bidra till verksamhetens utveckling genom att komma

med rekommendationer för att förbättra effektiviteten i riskhantering, styrning och kontroll.

RISKER

Kreditrisk

Med kreditrisk avses risken för förlust på grund av att en kredit inte fullgörs. Kreditrisk är en så väsentlig del av bankens verksamhet att den regleras i bankens kreditstrategi.

Marknadsrisk

Marknadsrisk avser risken för att bankens tillgångar, resultat, åtaganden eller egna kapital påverkas av olika typer av riskfaktorer på den finansiella marknaden. I marknadsrisk ingår räntenettorisks, räntepreisrisk, motpartsrisk, aktiekursrisk samt likviditetsrisk i finansiella instrument.

Operativ risk

Med operativ risk avses risken för förluster till följd av att interna processer och rutiner är felaktiga eller inte ändamålsenliga, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser inklusive legala risker. Exempel på operativa risker är personalrisk, processrisk, IT-risk, informationssäkerhetsrisk, legal risk och risker hänförliga till interna oegentligheter och extern brottslighet.

Likviditetsrisk

Med likviditetsrisk avses risken för att banken inte kan infria sina betalningsförpliktelser vid förfallotidpunkten utan att kostnaden för att erhålla betalningsmedel ökar avsevärt.

Strategisk risk

Med strategisk risk avses risken för skada som uppkommer om banken gör fel vägval i sin strävan efter att främja medlemmarnas ekonomiska intressen genom att bedriva bankverksamhet på räntefri grund. Strategisk risk hanteras inom ramen för bankens strategiska planering där den bl.a. beaktas i omvärldsanalyser.

Ryktetsrisk

Om banken utsätts för ryktesspridning finns en stor risk för att förtroendet för banken rubbas. Dessa risker återfinns i alla de övriga tidigare uppräknade riskerna.

Koncentrationsrisk

Med koncentrationsrisk avses en förhöjd kreditrisk till följd av exponering mot motparter med inbördes anknytning, inom samma ekonomiska sektor, geografiska område eller exponeringar som avser samma verksamhet inom samma branschtillhörighet.

Pensionsrisk

Med pensionsrisk avses risker som är hänförliga till om banken inte skulle kunna fullgöra sina förpliktelser avseende ersättningar till personal efter avslutad anställning i form av pensioner.

KREDITRISK

Banken strävar efter att minimera kreditrisken genom en kontinuerlig prövning och översyn av bankens kreditbeviljningsrätt. All kreditbeviljningsrätt tillkommer bankens styrelse. Styrelsen har i sin tur delegerat delar av denna rätt till bankens kreditutskott och lånedlegation.

Den avgörande bedömningsgrunden för bankens kreditgivning, som är geografiskt hänförlig till låntagare boende i hela Sverige och i liten grad utlandsboende svenskar, är låntagarnas återbetalningsförmåga. För att ytterligare minska risken är merparten av bankens krediter dessutom säkerställda med pantbrev i fastigheter och andra bankmässiga säkerheter.

Större kreditengagemang omprövas minst en gång årligen i styrelsen. Bankens rutiner för övervakning av förfallna betalningar och oreglerade fordringar syftar till att minimera kreditförlusterna genom en tidig upptäckt av betalningsproblem hos kredittagarna och en åtföljande snabb handläggning av förekommande kravärenden.

Kreditriskexponering brutto och netto 2016

	Total kredit- riskexponering före nedskrivning	Ned- skrivning	Redovisat värde	Värde av säkerheter	Total kreditrisk- exponering efter avdrag av säkerheter
KREDITER⁶ MOT SÄKERHET AV:					
Kommunal borgen	431	0	431	431	0
Pantbrev i villa- och fritidsfastigheter ⁷	443 173	1 000	442 173	442 173	0
Pantbrev i flerfamiljsfastigheter	2 903	0	2 903	2 903	0
Pantbrev i jordbruksfastigheter	22 636	0	22 636	22 636	0
Pantbrev i andra näringsfastigheter	42 993	0	42 993	42 993	0
JAK-konto	279 991	0	279 991	279 991	0
Blancokrediter	95 809	1 509	94 300	0	94 300
Borgen	39 876	469	39 407	39 407	0
Övriga	8 157	519	7 638	0	7 638
Summa utlåning till allmänheten	935 969	3 497	932 472	830 534	101 938
Kassa och tillgodohavande hos central- banker	58 767	0	58 767	0	58 767
Belåningsbara Statsskuldväxlar mm	105 146	0	105 146	0	105 146
Utlåning till kreditinstitut	103 961	0	103 961	0	103 961
Obligationer och andra räntebärande vär- depapper	463 343	0	463 343	0	463 343
Aktier och andelar	536	0	536	0	536
Upplupna lånekostnader ⁸	29 399	0	29 399	0	29 399
Summa övriga finansiella tillgångar	761 152	0	761 143	0	761 143
Utställda finansiella garantier	1 833	0	1 833	1 833	0
Beviljade ej utbetalda krediter	30 559	0	30 559	0	30 559
Lånelöfte	65 000	0	65 000	0	65 000
Eventualförpliktelser och åtaganden	97 392	0	97 392	1 833	95 559
Total kreditriskexponering	1 794 513	3 497	1 791 016	832 367	958 649

Med kreditriskexponering förstås även risken för att kreditinstitut eller annan emittent helt eller delvis inte fullgör sina betalningsförpliktelser mot banken. Av notupplysningarna till berörda balansposter (not 12, 13 och 15) framgår hur bankens kreditriskexponering mot dessa motparter fördelar sig. De bokförda värdena ger uttryck för den maximala kreditriskexponeringen i dessa placeringar.

⁶ Med krediter avses lånefordringar och andra placeringar redovisade i balansräkningen. Säkerheterna är upptagna till bedömda marknadsvärden vid utlåningstillfället eller senare uppdatering.

⁷ Inklusiv bostadsrätter.

⁸ Initialt för varje fordran saknas säkerhet för posten upplupna lånekostnader, men i takt med att fordran under utlåning amorteras finns utrymme för säkerhet även för posten upplupna lånekostnader.

Kreditriskexponering brutto och netto 2015

	Total kredit- riskexponering före nedskrivning	Ned- skrivning	Redovisat värde	Värde av säkerheter	Total kreditrisk- exponering efter avdrag av säkerheter
KREDITER⁹ MOT SÄKERHET AV:					
Kommunal borgen	546	0	546	546	0
Pantbrev i villa- och fritidsfastigheter ¹⁰	365 857	250	365 607	365 607	0
Pantbrev i flerfamiljsfastigheter	3 700	0	3 700	3 700	0
Pantbrev i jordbruksfastigheter	22 697	0	22 697	22 697	0
Pantbrev i andra näringsfastigheter	50 253	1 390	48 863	48 863	0
JAK-konto	287 852	0	287 852	287 852	0
Blancokrediter	88 713	1 365	87 347	0	87 347
Borgen	45 199	349	44 850	44 850	0
Övriga	13 951	781	13 170	0	13 170
Summa utlåning till allmänheten	878 768	4 135	874 633	774 115	100 518
Belåningsbara Statsskuldväxlar mm	91 145	0	91 145	0	91 145
Utlåning till kreditinstitut	196 062	0	196 062	0	196 062
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	408 932	0	408 932	0	408 932
Aktier och andelar	526	0	526	0	526
Upplupna lånekostnader ¹¹	32 879	0	32 879	0	32 879
Summa övriga finansiella tillgångar	729 544	0	729 544	0	729 544
Utställda finansiella garantier	2 116	0	2 116	2 116	0
Beviljade ej utbetalda krediter	29 122	0	29 122	0	29 122
Lånelöfte	46 371	0	46 371	0	46 371
Summa poster inom linjen	77 609	0	77 609	2 116	75 493
Total kreditriskexponering	1 685 921	4 135	1 681 786	776 231	905 555

⁹ Med krediter avses lånefordringar och andra placeringar redovisade i balansräkningen. Säkerheterna är upptagna till bedömda marknadsvärden vid utlåningstillfället eller senare uppdatering.

¹⁰ Inklusivt bostadsrätter.

¹¹ Initialt för varje fordran saknas säkerhet för posten upplupna lånekostnader, men i takt med att fordran under utlåning amorteras finns utrymme för säkerhet även för posten upplupna lånekostnader.

Kreditkvalitet finansiella tillgångar 2016

	Kreditbetyg 1-3, låg- till medelrisk	Kreditbetyg 4-5, hög risk	Individuellt nedskrivet 2016
Kassa och tillgodohavande hos centralbanker	58 767		
Belåningsbara statsskuldförbindelser	105 146		
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	463 343		
Utlåning till kreditinstitut	103 961		
Utlåning till allmänheten - Hushållssektor	829 671	5 987	3 382
Utlåning till allmänheten - Företagssektor inklusive övriga	95 950	864	115
Aktier och andelar		536	
Upplupna lånekostnader	23 519	5 880	
Summa	1 680 357	13 267	3 497

Kreditkvalitativa finansiella tillgångar 2015

	Kreditbetyg 1-3, låg- till medelrisk	Kreditbetyg 4-5, hög risk	Individuellt nedskrivet 2016
Kassa	6		
Belåningsbara statsskuldförbindelser	91 145		
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	408 932		
Utlåning till kreditinstitut	196 062		
Utlåning till allmänheten - Hushållssektor	764 995	9 987	2 818
Utlåning till allmänheten - Företagssektor inklusive övriga	98 128	1 523	1 317
Aktier och andelar		526	
Upplupna lånekostnader	26 303	6 576	
Summa	1 585 571	18 612	4 135

Åldersanalys, oreglerade, men ej nedskrivna lånefordringar

Med oreglerade fordringar avses fordringar som förfallit till betalning > 60 dagar. Nedanstående fordringar är redovisade med bruttofordran, det finns också i flera fall säkerhet i form av bundet sparande.

	2016	2015
Fordringar förfallna > 1 dgr - 30 dgr	56 122	55 474
Fordringar förfallna > 30 dgr - 60 dgr	5 466	6 380
Fordringar förfallna > 60 dgr - 90 dgr	2 423	1 311
Fordringar förfallna > 90 dgr - 180 dgr	1 778	800
Fordringar förfallna > 180 dgr - 360 dgr	562	940
Fordringar förfallna > 360 dgr	2 066	6 826
Summa	68 417	71 731

Lånefordringar per kategori av låntagare

LÅNEFORDRINGAR, BRUTTO

	2016	2015
- offentlig sektor	0	0
- företagssektor	52 823	59 983
- hushållssektor (inkl. enskilda företagare)	839 040	777 800
- övriga	44 106	40 985
Summa	935 969	878 768

Oreglerade lånefordringar som ingår i osäkra lånefordringar

- företagssektor	934	2 521
- hushållssektor	9 257	11 562
- övriga	45	0

Oreglerade lånefordringar som inte ingår i osäkra lånefordringar

- företagssektor	0	0
- hushållssektor	0	0
- övriga	0	0

Osäkra lånefordringar

- företagssektor	934	2 521
- hushållssektor	9 369	12 805
- övriga	45	319

Specifika nedskrivningar för individuellt värderade fordringar

- företagssektor	115	1 317
- hushållssektor	3 382	2 818
- övriga	0	0
Summa	3 497	4 135
Summa nettoredovisat lånefordringar	932 472	874 633

LIKVIDITETSRISK

Likviditetsrisk är risken för att banken får svårigheter att fullgöra åtaganden som är förenade med sina finansiella skulder. Likviditetsrisk kan även uttryckas som risken för förlust eller försämrade intjäningsförmåga till följd av att bankens betalningsåtaganden inte kan fullgöras i rätt tid. Likviditetsrisker uppstår då tillgångar och skulder har olika löptider.

JAKs strategi gällande likviditetsrisk

Banken finansierar sin utlåning genom inlåning från medlemmar, som kan vara både fritt eller bundet sparande. Inlåningen från medlemmarna är grunden för bankens finansiering av utlåningen. I sparlånesystemet är det inbyggt att medlemmarna lånar av varandra och rättvisan mellan medlemmarna regleras genom JAKs sparpoängssystem. Sparpoängen i sig ger inte medlemmen rättighet till lån och kräver heller inget åtagande från medlemmens sida. Om likviditetsbrist skulle uppstå fördelas det utrymme som finns för nytulåning dels via en medlemsdel som är så mycket som medlemmen kan låna utan att ha sparpoäng sedan tidigare, dels avsätts en pott som fördelas utifrån hur många sparpoäng de medlemmar har som söker lån.

För att hantera likviditeten har banken ett regelverk som styrelsen kan använda för att minska utlåningen under perioder med minskande likviditet, därmed minskas likviditetsrisken. Bankens framtagna planer på att hantera olika eventuella situationer för att hantera likviditetsrisken.

Riktlinjer för likviditetsrisk

Riktlinjerna för JAKs hantering av likviditetsrisk är:

- att likviditeten ska vara betryggande, både på kort (30 dagar) och lång sikt (minst ett år framåt),
- att likviditetshanteringen ska baseras på prognoser som ska följas upp för att bestämma deras riktighet,
- att banken har ett regelverk med koefficienter som kan reglera utlåningen, samt
- att bankens likviditet ska vara placerad så att likviditetsrisken hålls låg.

Ansvarsfördelning för likviditetsrisk

Ansvar för riskhantering delas mellan styrelse och VD. Styrelsen reviderar och beslutar om risktolerans, strategier, riktlinjer och instruktioner en gång per år. Styrelsen följer

löpande upp likviditetsrisker samt ger i uppdrag åt oberoende granskning om löpande revisioner gällande likviditetsrisken.

VD ansvarar för att följa styrelsens beslutade risktolerans, strategier, riktlinjer och instruktioner samt beslutade koefficienter. VD med hjälp av bankchef och redovisningsansvarig, ansvarar för den dagliga hanteringen av likviditeten i banken samt med att ta fram planer för att hantera likviditetsrisken.

Banken utsätts för regelbundna granskningar och oberoende utvärderingar av bankens styrning och kontroll av likviditetsrisker. En funktion för oberoende granskning (internrevision) är direkt underställd bankens styrelse. Bankens internrevision ansvarar för att den oberoende granskningen utförs regelbundet samt att resultatet av granskningen rapporteras till styrelsen regelbundet.

Styrelsen prioriterar internrevisorns arbete en gång per år när instruktionerna fastställs.

Det finns i banken en central funktion för oberoende kontroll av likviditetsrisker (likviditetsriskkontroll) som inte är ansvarig för positionstagande enheter och är underställd VD. Den centrala likviditetsriskkontrollen har goda kunskaper om finansiella instrument, bankens likviditetsrisker och metoder för styrning och kontroll av likviditetsrisker. Likviditetsriskkontrollen har till uppgift att med jämna mellanrum utvärdera att bankens hantering av likviditetsrisken är fullgod.

Riskrapporterings- och riskmätningssystem för likviditetsrisk

Enligt de instruktioner för hantering av likviditetsrisk som banken arbetar efter ska betalningsberedskapen (utlåning till kreditinstitut, statsskuldväxlar, placeringar i obligationer och andra räntebärande värdepapper), motsvara 10 procent av det totalt fria sparandet men kan tillfälligt tillåtas sjunka under 10 procent. Bankledningen har en daglig rutin för att hantera likviditetsrisken och behovet av likviditet de kommande månaderna.

Banken har i sin instruktion gällande hantering av likviditetsrisker två nivåer av likviditetsreserven. Kort likviditetsreserv som är 10 procent av det fria sparandet och lång likviditetsreserv som är över 10 procent av det fria sparandet. I den korta reserven finns medel som snabbt är tillgängliga för att hantera medlemmars uttag medan det i den längre likviditetsreserven kan finnas längre placeringar.

Under hela 2016 låg likviditet och likviditetsreserv över 64 procent av den fria inlåningen.

Likviditetsexponering

I tabellen redovisas de förväntade tidpunkterna för återvinning eller bortbokning av samtliga tillgångar och skulder i balansräkningen. Det är ingen väsentlig skillnad mellan diskonterade och nominella kassaflöden varför löptidsexponeringen motsvarar likviditetsexponeringen. Även den kassaflödesanalys, som finns på sidan 23 här i årsredovisningen, belyser bankens likviditetssituation. Ytterligare information om bankens likviditetshantering lämnas på bankens hemsida jak.se under finansiell information.

Kontraktuell återstående löptid 2016

	På anfordran	Högst 3 mån	Längre än 3 mån men högst 1 år	Längre än 1 år men högst 5 år	Längre än 5 år	Utan löptid	Totalt redovi- sat värde
TILLGÅNGAR							
Kassa och centralbanker	58 767						58 767
Belåningsbara statsskuldförbindelser m ¹²		15 009	15 184	74 953			105 146
Utlåning till kreditinstitut	72 153	25 799	5 009	1 000			103 961
Utlåning till allmänheten	10 551	18 469	79 796	317 488	506 168		932 472
Obligationer och andra rän- tebärande värdepapper ¹³		306 220	60 390	96 733			463 343
Upplupna lånekostnader ¹⁴	1 608	4	158	5 311	62 704	-40 386	29 399
Övriga tillgångsposter	9	2 978	1 117	11		12 772	16 887
Summa tillgångar	143 088	368 479	161 654	495 496	568 872	-27 614	1 709 975
SKULDER OCH EGET KAPITAL							
Skulder till kreditinstitut				1 000			1 000
Inlåning från allmänheten	1 199 965	1 432	31 171	156 276	215 350		1 604 194
Övriga skuldposter	544	6 293	283			105	7 225
<i>Eget kapital:</i>							
Låneinsatser		12 825	6 750	25 161	62 849		107 585
Övrigt eget kapital						-10 029	-10 029
Summa skulder och eget kapital	1 200 509	20 550	38 204	182 437	278 199	-9 924	1 709 975
Skillnad redovisade tillgångar och skulder	-1 057 421	347 929	123 450	313 059	290 673	-17 690	0

Beloppen ovan avser redovisade värden som motsvarar i allt väsentligt nominella värden, varför ytterligare tabell ej inkluderas.

¹² För nominellt värde se not 12.

¹³ För nominellt värde se not 15.

¹⁴ Bruttoredovisning är gjord på upplupna lånekostnader. Periodiserad del har redovisats som "post utan löptid", då den inte direkt påverkar likviditetsexponeringen. Lån utbetalda från och med februari 2011 betalas med en procentsats på aktuell skuld och inte som tidigare en procentsats på ursprunglig skuld. Detta gör att kassaflödet för "nya låns" ränteintäkter inte finns med i ovanstående tabell då framtida betalningar inte finns med i balansräkningen som lån utbetalda till och med februari 2011 gör.

Kontraktuellt återstående löptid 2015

	På anfordran	Högst 3 mån	Längre än 3 mån men högst 1 år	Längre än 1 år men högst 5 år	Längre än 5 år	Utan löptid	Totalt redovisat värde
TILLGÅNGAR							
Kassa	6						6
Belåningsbara statsskuldförbindelser ¹⁵			15 002	76 143			91 145
Utlåning till kreditinstitut	179 373	10 689	5 000	1 000			196 062
Utlåning till allmänheten	24 909	18 101	82 286	315 974	433 363		874 633
Obligationer och andra räntebärande värdepapper ¹⁶		180 063	121 042	107 827			408 932
Upplupna lånekostnader ¹⁷	198	694	143	6 134	76 145	-50 435	32 879
Övriga tillgångsposter	2	4 360	849	1		11 514	16 726
Summa tillgångar	204 488	213 907	224 322	507 079	509 508	-38 921	1 620 383

SKULDER OCH EGET KAPITAL

Skulder till kreditinstitut				1 000			1 000
Inlåning från allmänheten	1 064 940	5 718	31 039	172 772	255 419		1 529 888
Övriga skuldposter	218	5 683	215				6 116
<i>Eget kapital:</i>							
Låneinsatser		6 395	6 583	25 545	59 820		98 343
Övrigt eget kapital					-14 964		-14 964
Summa skulder och eget kapital	1 065 158	17 796	37 837	199 317	315 239	-14 964	1 620 383
Skillnad redovisade tillgångar och skulder	-860 670	196 111	186 485	307 762	194 269	-23 957	0

MARKNADSRISK

Marknadsrisk är risken för att verkligt värde på eller framtida kassaflöden från ett finansiellt instrument varierar på grund av förändringar i marknadspriser. Det finns tre typer av marknadsrisk: valutarisk, ränterisk och andra prisrisker. I finansiell verksamhet utgörs de viktigaste marknadsriskerna av ränterisk, valutarisk och aktiekursrisk. Banken har valt att inte utsätta sig för valuta- och aktiekursrisk. Med ränterisk avses räntenettorisk och räntepreisrisk. Räntenettorisk är risken för att en ändring av ränteläget påverkar räntenetto, och för JAKs del innebär det hur stor avkastningen blir på likvida medel och likviditetsreserv. Räntepreisrisk är risken för att en ändring i ränteläget påverkar marknadsvärdet på ban-

kens innehav av räntebärande värdepapper. En förändring av marknadsräntan på en procent minskar/ökar ränteintäkterna med ca 888 tusen kronor under kommande tolv månaders period. Beräkningen har tagits fram före skatt och på balansdagen genom att de räntebärande rörliga tillgångarna har ändrats med 1 procent. En parallell förskjutning av räntekurvan uppåt med en procent för finansiella tillgångar som kan säljas skulle få en påverkan på eget kapital exklusive skatt med -1 747 tusen kronor.

JAKs inlåning är räntefri och lånefordringar har samma procentsats under hela löptiden och påverkas därför inte av marknadsräntorna. I tabellen på nästa sida visas räntebindningen för JAKs tillgångar och skulder.

¹⁵ För nominellt värde se not 12.

¹⁶ För nominellt värde se not 15.

¹⁷ Brutto redovisning är gjord på upplupna lånekostnader. Periodiserad del har redovisats som "post utan löptid", då den inte direkt påverkar likviditetsexponeringen. Lån utbetalade från och med februari 2011 betalas med en procentsats på aktuell skuld och inte som tidigare en procentsats på ursprunglig skuld. Detta gör att kassaflöde för "nya låns" ränteintäkter inte finns med i ovanstående tabell då framtida betalningar inte finns med i balansräkningen som lån utbetalda till och med februari 2011 gör.

Räntebindingstider för tillgångar och skulder

– Ränteexponering 2016¹⁸

	Högst 1 mån	Längre än 1 mån men högst 3 mån	Längre än 3 mån men högst 6 mån	Längre än 6 mån men högst 1 år	Längre än 1 år men högst 3 år	Längre än 3 år men högst 5 år	Längre än 5 år	Utan räntebindning	Totalt redovisat värde
TILLGÅNGAR									
Kassa och centralbanker	58 758							9	58 767
Belåningsbara statsskuldforbindelser ¹⁹	10 056	45 212		15 184		34 694			105 146
Utlåning till kreditinstitut	30 082	68 870	5 009						103 961
Utlåning till allmänheten	5 373	261	1 254	3 484	47 327	90 809	783 964		932 472
Obligationer och andra räntebärande värdepapper ²⁰	136 300	270 260	15 333		31 271	10 179			463 343
Upplupna lånekostnader	1 608	4	19	139	1 720	3 591	62 704	-40 386	29 399
Övriga tillgångsposter								16 887	16 887
Summa tillgångar	242 177	384 607	21 615	18 807	80 318	139 273	846 668	-23 490	1 709 975
SKULDER OCH EGET KAPITAL									
Skulder till kreditinstitut								1 000	1 000
Inlåning från allmänheten								1 604 194	1 604 194
Övriga skuldposter								7 225	7 225
<i>Eget kapital:</i>									
Låneinsatser								107 585	107 585
Övrigt eget kapital								-10 029	-10 029
Summa skulder och eget kapital	0	0	0	0	0	0	0	1 709 975	1 709 975
Total skillnad	242 177	384 607	21 615	18 807	80 318	139 273	846 668	-1 733 465	0

¹⁸ Upplupna lånekostnader är nettot av alla framtida inbetalningar och framtida intäkter från lånefordringar utbetalda till och med februari 2011. Posten läggs därför i denna tabell utan räntebindingstid.

¹⁹ För nominellt värde se not 12.

²⁰ För nominellt värde se not 15.

Räntebindingstider för tillgångar och skulder

– Ränteexponering 2015²¹

	Högst 1 mån	Längre än 1 mån men högst 3 mån	Längre än 3 mån men högst 6 mån	Längre än 6 mån men högst 1 år	Längre än 1 år men högst 3 år	Längre än 3 år men högst 5 år	Längre än 5 år	Utan ränte- bindning	Totalt redo- visat värde
TILLGÅNGAR									
Kassa								6	6
Belåningsbara statsskuld- bindelser ²²		44 908		15 430		30 807			91 145
Utlåning till kredit- institut	137 452	53 610	5 000						196 062
Utlåning till allmänheten	11 461	9 190	1 274	7 643	52 022	87 287	705 756		874 633
Obligationer och andra räntebärande värdepapper ²³	115 015	165 171	40 655	20 379	42 113	25 599			408 932
Upplupna lånekostnader	198	694	15	129	2 002	4 131	76 145	-50 435	32 879
Övriga tillgångsposter								16 726	16 726
Summa tillgångar	264 126	273 573	46 944	43 581	96 137	147 824	781 901	-33 703	1 620 383
SKULDER OCH EGET KAPITAL									
Skulder till kredit- institut								1 000	1 000
Inlåning från allmänheten								1 529 888	1 529 888
Övriga skuldposter								6 116	6 116
<i>Eget kapital:</i>									
Låneinsatser								98 343	98 343
Övrigt eget kapital								-14 964	-14 964
Summa skulder och eget kapital	0	0	0	0	0	0	0	1 620 383	1 620 383
Total skillnad	264 126	273 573	46 944	43 581	96 137	147 824	781 901	-1 654 086	0

KONCENTRATIONSRIK

JAKs utlåning till allmänheten är jämnt fördelad över Sverige med små geografiska koncentrationsrisker. Endast en liten del av JAKs utlåning finns till utlandsboende medlemmar. Dagens regelverk medger kreditgivning till enskilda medlemmar som maximalt motsvarar 10 procent av det egna kapitalet. Placeringen av bankens likvida medel och

likviditetsreserv sker främst hos staten genom statsskuldväxlar och statsobligationer, hos kommuner i form av certifikat och obligationer, hos olika banker i Sverige och i obligationer och andra räntebärande värdepapper.

²¹ Upplupna lånekostnader är nettot av alla framtida inbetalningar och framtida intäkter från lånefordringar utbetalda till och med februari 2011. Posten läggs därför i denna tabell utan räntebindingstid.

²² För nominellt värde se not 12.

²³ För nominellt värde se not 15.

OPERATIVA RISKER

Med operativ risk avses risken för att fel eller brister i administrativa rutiner leder till oväntade ekonomiska eller förtroendemässiga förluster. Dessa kan exempelvis orsakas av bristande intern kontroll, bristfälliga system eller teknisk utrustning. Även risken för oegentligheter, internt eller externt, ingår i den operativa risken.

De operativa riskerna motverkas genom intern kontroll. Upprätthållandet av en god intern kontroll är en ständigt pågående process i banken, som bl.a. omfattar

- ändamålsenliga rutiner och instruktioner,

- klart definierad ansvars- och arbetsfördelning för medarbetarna,
- IT-stöd i form av ekonomi-, kredit- och inlåningssystem med inbyggda maskinella avstämningar och kontroller,
- behörighetssystem,
- interna informations- och rapporteringssystem för att tillgodose ledningens krav på information om exempelvis bankens riskexponering, samt
- informationssäkerhet och fysisk säkerhet för att skydda bankens och kundernas tillgångar.

Not 4 Räntenetto²⁴

	2016	2015
RÄNTEINTÄKTER		
Utlåning till allmänheten	27 335	25 120
Centralbank, statskuldväxlar, obligationer och värdepapper	-802	519
Utlåning till kreditinstitut	220	653
Övriga	4	2
Summa	26 757	26 294
<i>Varav intäkter från nedskrivna fordringar</i>	<i>138</i>	<i>161</i>
RÄNTEKOSTNADER		
Kostnad för insättningsgaranti	-1 898	-1 747
Kostnad för stabilitetsfond	-553	-517
Resolutionsavgift	-5	0
Summa	-2 456	-2 264
Summa räntenetto	24 301	24 030

Not 5 Provisionsintäkter

	2016	2015
Förseningsavgifter	484	503
Intäkter kreditupplysningar	249	276
Ersättning omkostnader säkerheter	192	193
Övriga provisionsintäkter ²⁵	671	894
Summa	1 596	1 866

²⁴ Samtliga ränteintäkter och räntekostnader hänför sig till poster som inte redovisas till verkligt värde via resultatet och är beräknade enligt effektivräntemetoden.

²⁵ Inklusiva intäkter från betal- och kreditkort.

Not 6 Provisionskostnader

	2016	2015
Upplysningscentralen	294	325
Uttags- och mottagaravgifter	537	517
Övriga provisionskostnader ²⁶	1 752	1 035
Summa	2 583	1 877

Not 7 Övriga rörelseintäkter

	2016	2015
Medlemsavgifter	8 786	7 316
Förtida uttag bundet sparande	398	306
Övriga rörelseintäkter	208	325
Summa	9 392	7 947

Not 8 Allmänna administrationskostnader

	2016	2015
PERSONALKOSTNADER		
Löner och arvoden	13 673	13 025
Sociala avgifter	4 210	3 955
Kostnad för pensionspremier	709	887
Utbildning	597	382
Övriga personalkostnader	962	889
Summa personalkostnader	20 151	19 138
ÖVRIGA ALLMÄNNA ADMINISTRATIONSKOSTNADER		
Konsulttjänster	3 118	1 441
Porto	939	1 073
Resor och logi	581	544
Revision (intern- och externrevision)	985	1 050
IT-kostnader	1 212	1 152
Tele- och datakommunikation	289	353
Fastighetskostnader	559	521
Sökningar i externa databaser	249	250
Externa lokaler	244	373
Kontorsmaterial	73	106
Övrigt	1 520	1 767
Summa övriga allmänna administrationskostnader	9 769	8 630
Summa allmänna administrationskostnader	29 920	27 768

²⁶ Inklusivt kostnader för betal- och kreditkort.

PRINCIPER FÖR BESTÄMMANDE AV ERSÄTTNINGAR

I JAKs riktlinjer för ersättning till förtroendevalda och anställda som årligen beslutas av styrelsen, framgår att rörliga ersättningar inte förekommer i JAK, annat än efter närvaro.

Styrelsens ordförande: Ersättning bestäms av föreningsstämman. Arvodet är fast, 90 000 kronor per år, samt rörligt efter närvaro, vilket beräknas med 135 kronor per påbörjad närvarotimme, dock maximalt 1 080 kronor per dygn.

Styrelsens vice ordförande: Ersättning bestäms av föreningsstämman. Arvodet är fast, 15 000 kronor per år, samt rörligt efter närvaro, vilket beräknas med 135 kronor per påbörjad närvarotimme, dock maximalt 1 080 kronor per dygn.

Styrelseledamöter: Ersättning bestäms av föreningsstämman. Arvodet är rörligt efter närvaro, vilket beräknas med 135 kronor per påbörjad närvarotimme, dock maximalt 1 080 kronor per dygn.

Förberedelsearvode: Berättigat efter närvaro till styrelsemöte med ett belopp på 1 080 kronor per möte till samtliga styrelseledamöter samt styrelsens ordförande och vice ordförande.

Fackligt valda ledamöter

(arbetstagarrepresentanter): Arvodet bestäms av VD och är rörligt efter närvaro enligt ordinarie fast månadslön och kollektivavtal.

Verkställande direktör: Ersättning bestäms av styrelsen och avser i sin helhet ordinarie fast månadslön.

Övrig bankledning (bankchef, IT-chef, medlemschef, personalansvarig, kommunikatör och redovisningsansvarig): Ersättning bestäms av VD och avser i sin helhet ordinarie fast månadslön.

ÖVRIGA FÖRTROENDEVALDA:

Valberedningen: Ersättning bestäms av föreningsstämman. Arvodet är fast, 24 000 kronor per år för valberedningens sammankallande, samt 21 000 kronor för vice sammankallande och 18 000 kronor per år för övriga.

Lekmannarevisorer: Ersättningen bestäms av föreningsstämman. Arvodet är fast, 21 000 kronor per år för ordinarie samt 15 000 kronor för suppleant.

Etikrådet: Ersättning bestäms av föreningsstämman. Arvodet är rörligt efter närvaro, vilket beräknas med 125 kronor per påbörjad närvarotimme, dock maximalt 1 000 kronor per dygn.

PENSIONSFORMÅNER

Styrelsens ordförande och övriga styrelseledamöter: Inga pensionsförmåner utgår.

Verkställande direktör, övrig bankledning och tillsvidareanställd personal: Pension avser sedvanliga pensionsvillkor enligt lagen om allmän försäkring samt pensionsförmåner som framgick i överenskommelse med KFO (Köoperationens förhandlingsorganisation) och övrigt vad som framförhandlats i överenskommelse med KFO och Finansförbundet. Pensionsplanen för personalen ändrades 1 januari 2009 till följande:

Anställda som är födda 1980 och tidigare: Ordinarie fast månadslön utgör pensionsgrundande belopp, dock ej rörliga ersättningar. Pensionsåldern är 65 år. Pension utgår för livstid samt är förmånsbestämd och utgår med 10 procent av ordinarie fast månadslön upp till en årslön om 444 750 kronor, 65 procent av lönedel mellan 444 750 – 1 186 000 kronor samt 32,5 procent av lönedel mellan 1 186 000 - 1 779 000 kronor (2016). Utöver detta tillkommer en avgiftsbestämd pension om 2,0 procent (2016) av ordinarie månadslön, vilken inte är värdesäkrad.

Anställda som är födda 1981 och senare: Den rörliga kontanta bruttolönen var månad (= fast månadslön inkluderande eventuella avdrag och tillägg) utgör pensionsgrundande belopp. Pensionsåldern är 65 år. Pension utgår för livstid samt är avgiftsbestämd ("premiebestämd") och utgår med 4,5 procent av månadslönen upp till 37 063 kronor och 30 procent av månadslönen överstigande 37 063 kronor (2016). Minst 50 procent av pensionen är värdesäkrad och högst 50 procent är inte värdesäkrad.

ÖVRIGA ANSTÄLLNINGSVILLKOR

Verkställande direktör: Uppsägningstiden är enligt anställningsavtal 12 månader vid uppsägning från bankens sida och 6 månader vid VDs egen uppsägning.

Övrig bankledning: Uppsägningstiden är enligt vid var tidpunkt gällande kollektivavtal mellan KFO och Finansförbundet.

Löner, arvoden, sociala kostnader och pensioner

	2016			2015		
	Löner och arvoden	Sociala kostnader	Pensionspremier	Löner och arvoden	Sociala kostnader	Pensionspremier
Nuvarande och tidigare styrelse samt VD, 13 personer	1 033	324	115	944	259	126
Övriga förtroendevalda ²⁷	124	39	0	133	38	0
Övrig bankledning 7 personer ²⁸	2 393	752	73	1 943	610	153
Övriga anställda	10 123	3 095	521	10 005	3 048	608
Summa	13 673	4 210	709	13 025	3 955	887

²⁷ Valberedning, Etikråd och Lekmannarevisorer.

²⁸ En ny person tillkom i ledningsgruppen från och med augusti 2016. En person avgick från ledningsgruppen från och med juni 2016.

Löner, arvoden, andra skattepliktiga ersättningar, skattepliktiga förmåner och pensioner under året till ledande befattningshavare

2016

(kr)

	Grundlön/ styrelsearvode	Arvode ef- ter närvaro	Skatteplik- tiga för- måner	Pensions- kostnad ²⁹	Övriga skattepliktiga ersättningar ³⁰	Summa
Styrelsens ordförande, Monjia Manai Sonnius ³¹	63 200	51 300	792	0	0	115 292
Styrelsens vice ordförande, Lotta Friberg ³²	40 000	53 730	792	0	0	94 522
Styrelseledamot, Jonas Löhn ³³	0	0	264	0	0	264
Styrelseledamot, Ali Hamidian	0	27 270	792	0	0	28 062
Styrelseledamot, Johannes Kretschmer ³⁴	0	6 480	264	0	0	6 744
Styrelseledamot, Lotten Svensson ³⁵	0	16 605	528	0	0	17 133
Styrelseledamot, Uffe Madsen	0	30 915	792	0	0	31 707
Styrelseledamot, Maxwell Malavan ³⁶	0	9 990	264	0	0	10 254
Styrelseledamot, Petra Modée ³⁷	0	12 960	264	0	0	13 224
Styrelseledamot, Annica Andersson ³⁸	0	4 185	88	0	0	4 273
Styrelseledamot, Sten-Inge Kedbäck	0	32 940	792	0	0	33 732
Styrelseledamot Andreas Bergqvist	0	9 450	440	0	0	9 890
Verkställande direktör, Sammy Almedal	674 411	0	1 056	115 606	2 064	793 137
Övrig bankledning: Bankchef Magnus Frank, IT-chef Johan Oppmark, Medlemschef Ann-Marie Franklin, Styrelseadministratör Karin Frejarö ³⁹ , Personalansvarig Emma Lustig ⁴⁰ , Kommunikatör Louise Clausen, Redovisningsansvarig Marie Gillberg ⁴¹	2 393 390	0	1 872	73 173	9 346	2 477 781
Summa	3 171 001	255 825	9 000	188 779	11 410	3 636 015

²⁹ Rabatt från Folksam på förmånsbestämd ålderspension från 2015-04.

³⁰ Avser bilersättning, restidsersättning och traktamentestillägg enligt kollektivavtal.

³¹ Ordförande från och med stämman 2016, tidigare vice ordförande.

³² Vice ordförande från och med stämman 2016, tidigare ordförande.

³³ Medlem i styrelsen till och med stämman 2016.

³⁴ Medlem i styrelsen till och med stämman 2016.

³⁵ Medlem i styrelsen från och med stämman 2016.

³⁶ Medlem i styrelsen från och med stämman 2016.

³⁷ Medlem i styrelsen till och med stämman 2016.

³⁸ Medlem i styrelsen från och med stämman 2016. Avgick ur styrelsen 2016-05-01.

³⁹ Avgick från ledningsgruppen 2016-06-01.

⁴⁰ Föräldraledig från och med 2016-06-01.

⁴¹ Ingår i ledningsgruppen sedan augusti 2016.

Löner, arvoden, andra skattepliktiga ersättningar, skattepliktiga förmåner och pensioner under året till ledande befattningshavare

2015

(kr)

	Grundlön/ styrelsearvode	Arvode efter närvaro	Skatteplik- tiga för- månar	Pensions- kostnad ⁴²	Övriga skattepliktiga ersättningar ⁴³	Summa
Styrelsens ordförande, Lotta Friberg	90 000	56 870	731	0	0	147 601
Styrelsens vice ordförande, Monjia Manai Sonnius ⁴⁴	6 400	18 630	387	0	0	25 417
Styrelseledamot, Jonas Löhn	3 200	0	731	0	0	3 931
Styrelseledamot, Cecilia Andersson ⁴⁵	0	7 155	0	0	0	7 155
Styrelseledamot, Johannes Kretschmer	0	17 280	731	0	0	18 011
Styrelseledamot, Nùria Albet Torres ⁴⁶	0	1 755	0	0	0	1 755
Styrelseledamot, Ali Hamidian	0	20 655	473	0	0	21 128
Styrelseledamot, Uffe Madsen	0	22 680	172	0	0	22 852
Styrelseledamot, Stephen Hinton ⁴⁷	0	19 440	473	0	0	19 913
Styrelseledamot, Petra Modée	0	26 865	645	0	0	27 510
Styrelseledamot, Bo Ander ⁴⁸	0	0	0	0	0	0
Styrelseledamot, Sten-Inge Kedbäck ⁴⁹	0	7 290	172	0	0	7 462
Styrelseledamot Andreas Bergqvist ⁵⁰	0	3 510	86	0	0	3 596
Verkställande direktör, Sammy Almedal	640 514	0	688	125 602	1 738	768 542
Övrig bankledning: Bankchef Magnus Frank, IT-chef Johan Oppmark, Medlemschef Ann-Marie Svensson, Styrelseadministratör Karin Frejarö, Personalansvarig Emma Lustig ⁵¹ , Kommunikatör Louise Clausen ⁵²	1 933 913	0	1 598	153 609	9 346	2 098 466
Summa	2 674 027	202 130	6 887	279 211	11 084	3 173 339

⁴² Rabatt från Folksam på förmånsbestämd ålderspension från 2015-04.

⁴³ Avser bilersättning, restidsersättning och traktamentestillägg enligt kollektivavtal.

⁴⁴ Medlem i styrelsen från och med stämman 2015.

⁴⁵ Medlem i styrelsen till och med stämman 2015.

⁴⁶ Medlem i styrelsen till och med stämman 2015.

⁴⁷ Medlem i styrelsen till och med extrastämman 2015.

⁴⁸ Medlem i styrelsen till och med extrastämman 2015.

⁴⁹ Medlem i styrelsen från och med extrastämman 2015.

⁵⁰ Medlem i styrelsen från och med extrastämman 2015.

⁵¹ Ingår i ledningsgruppen sedan november 2015.

⁵² Ingår i ledningsgruppen sedan november 2015.

Ersättningar och övriga förmåner till övriga förtroendevalda

2016

(kr)	Grundlön/styrelsearvode	Arvode efter närvaro	Skattepliktiga förmåner	Pensionskostnad	Övriga skattepliktiga ersättningar	Summa
Valberedning, 5 personer	98 000	0	1 408	0	0	99 408
Etikråd, 4 personer	0	0	0	0	0	0
Lekmannarevisor, 2 personer	26 000	0	440	0	0	26 440
Summa	124 000	0	1 848	0	0	125 848

Ersättningar och övriga förmåner till övriga förtroendevalda

2015

(kr)	Grundlön/styrelsearvode	Arvode efter närvaro	Skattepliktiga förmåner	Pensionskostnad	Övriga skattepliktiga ersättningar	Summa
Valberedning, 5 personer	93 000	0	1 247	0	0	94 247
Etikråd, 5 personer	0	0	0	0	0	0
Lekmannarevisor, 2 personer	40 000	0	428	0	0	40 428
Summa	133 000	0	1 675	0	0	134 675

	2016	2015
ANTAL ARBETADE TIMMAR		
Totalt i banken	72 972	55 321
MEDELANTALET ANSTÄLLDA		
- varav kvinnor	21	22
- varav män	15	13
Totalt	36	35
KÖNSFÖRDELNING I LEDNINGEN		
<i>Styrelsen</i> ⁵³		
- antal kvinnor	3	3
- antal män	6	7
<i>Övriga ledande befattningshavare inkl. VD</i>		
- antal kvinnor	4	4
- antal män	3	3
SJUKFRÅNVARO, %		
Total sjukfrånvaro som en andel av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid	4,27	2,62
Andel av den totala sjukfrånvaron som avser sammanhängande sjukfrånvaro på 60 dagar eller mer	41,42	24,18
SJUKFRÅNVARON SOM EN ANDEL AV VARJE GRUPPS ORDINARIE ARBETSTID, %		
<i>Sjukfrånvaron fördelad efter kön:</i>		
- Män	1,11	2,06
- Kvinnor	6,23	2,97
<i>Sjukfrånvaron fördelad efter ålderskategori:</i>		
- 29 år eller yngre	1,00	1,30
- 30-49 år	6,51	3,83
- 50 år eller äldre	3,17	1,95

⁵³ Stämмоvalda ordinarie ledamöter och suppleanter samt VD, exklusive arbetstagarrepresentanter.

Arvode och kostnadsersättning till externrevisorer

	2016	2015
Revisionsuppdrag	592	568
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	14	14
Skatterådgivning	12	53
Övriga uppdrag	60	63
Summa	678	698

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning samt övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bankens externrevisor att utföra.

Not 9 Övriga rörelsekostnader

	2016	2015
Tidningen Grus & Guld ⁵⁴	409	892
Tryckerikostnader	184	222
Försäkringskostnader	214	246
Annonsering	165	111
Möten, kurser, seminarier ⁵⁵	102	141
Profilmateriel	16	53
Övriga rörelsekostnader	493	753
Summa	1 583	2 418

Not 10 Kreditförluster, netto

	2016	2015
SPECIFIK NEDSKRIVNING FÖR INDIVIDUELLT VÄRDERADE LÅNEFORDRINGAR		
Årets bortskrivning för konstaterade kreditförluster	-2 499	-2 785
Återförda tidigare gjorda nedskrivningar för kreditförluster som i årets bokslut redovisas som konstaterade förluster	1 783	1 553
Årets nedskrivning för befarade kreditförluster	-1 717	-1 898
Inbetalt på tidigare konstaterade kreditförluster	734	475
Återförda ej längre erforderliga nedskrivningar för kreditförluster	572	1 132
Årets nettokostnad för individuellt värderade lånefordringar	-1 127	-1 523

⁵⁴ I kostnader för tidningen ingår även lönekostnader, tryckerikostnader, porto m.m. Total kostnad för tidningen Grus & Guld uppgick 2016 till 1,3 miljoner kronor att jämföra med 2,0 miljoner kronor för 2015.

⁵⁵ Exklusive resor, logi och hyror.

Not 11 Skatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen.

År 2007 kom ändrade redovisningsregler, lagbegränsad IFRS som för JAKs del innebar att låneintäkter som tidigare år intäktsförts redovisades direkt mot fritt eget kapital och ett underskottsavdrag på 38 972 tusen kronor genererades. Det finns ingen tidsgräns för att utnyttja det skattemässiga underskottsavdraget. Det totala skattemässiga underskottsavdraget per 2016-12-31 uppgår till 41 469 (40 311) tusen kronor.

I balansräkningen bokades den uppskjutna skattefordran på 7 831 tusen kronor bort 2015. Det bedöms att dessa inte kommer att kunna utnyttjas det kommande året, på grund av ett budgeterat nollresultat och en framtida osäker konjunktur med negativa räntor i omvärlden. I övrigt hänvisas till information i förvaltningsberättelsen under avsnittet förväntad framtida ekonomisk utveckling.

Den skatteskuld som kvarstår består av 22 procent av den skatt som finns i årets värdeförändring av tillgångar som redovisas till verkligt värde via övrigt totalresultat.

UPPSKJUTEN SKATT

	2016-12-31	2015-12-31
Ingående balans	143	7 834
Återföring föregående års uppskjutna skatt hänförlig till övrigt totalresultat	-143	-3
Uppskjuten skatt hänförlig till underskottsavdrag tidigare år	0	7 831
Årets förändring underskottsavdrag	0	0
Aktuell skatt hänförlig till övrigt totalresultat	-105	143
Återfört uppskjuten skatt	0	-7 831
Årets förändring aktuell/uppskjuten skatt	-105	143

Not 12 Belåningsbara statsskuldförbindelser

	2016	2015
<i>Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m.</i>		
Emitterade av Svenska staten	29 625	30 807
Emitterade av Svenska kommuner	75 521	60 338
Summa	105 146	91 145
<i>Värdering av statsskuldförbindelser m.m.</i>		
Upplupet anskaffningsvärde	104 995	91 410
Verkligt värde	105 846	91 051
Nominellt värde	100 000	85 000
<i>Statsskuldförbindelser m.m. per kategori</i>		
Tillgångar som kan säljas	75 521	60 338
Tillgångar som hålls till förfall	29 625	30 807
Summa	105 146	91 145

Not 13 Utlåning till kreditinstitut

	2016	2015
Nordea	8 836	30 079
Ekobanken	6 052	6 049
Andra banker	89 073	159 934
Summa	103 961	196 062

Här redovisas den inlåning JAK Medlemsbank har hos andra banker för att kunna hålla en likviditetsreserv och transferera likvida medel. År 2003 tecknade banken ett förlagsbevis hos Ekobanken på 5 år, som har förlängts ytterligare till 2018-10-25. År 2013 öppnades även ett konto hos Ekobanken.

Not 14 Utlåning till allmänheten

	2016	2015
Utestående fordringar, brutto	935 969	878 768
Individuell nedskrivning (<i>specifikation se nedan</i>)	-3 497	-4 135
Summa utlåning till allmänheten	932 472	874 633

FÖRÄNDRING AV SPECIFIKA NEDSKRIVNINGAR FÖR INDIVIDUELLT VÄRDERADE LÅNEFORDRINGAR

Ingående balans	-4 135	-4 922
Återförda tidigare gjorda nedskrivningar för kreditförluster som i årets bokslut redovisas som konstaterade förluster	1 783	1 553
Återförda ej längre erforderliga nedskrivningar för kreditförluster	572	1 132
Årets nedskrivning för kreditförluster	-1 717	-1 898
Utgående balans	-3 497	-4 135

LEDANDE BEFATTNINGSHAVARES LÅN I BANKEN

Verkställande direktör	0	0
Styrelseledamöter och styrelsesuppleanter ⁵⁶	601	468
Övriga ledande befattningshavare	1 151	1 339
Summa	1 752	1 807

Ovanstående krediter har ordinarie lånevillkor och lånekostnad. Banken har ej ställt säkerheter eller ingått ansvarsförbindelser för ledande befattningshavare.

⁵⁶ Inklusivt arbetstagarrepresentanter.

Not 15 Obligationer och andra räntebärande värdepapper

	2016	2015
OBLIGATIONER OCH ANDRA RÄNTEBÄRANDE VÄRDEPAPPER		
Emitterade av kommuner	377 392	282 023
Emitterade av kreditinstitut	70 318	110 958
Emitterade av bostadsinstitut	15 633	15 951
Övriga		
Summa	463 343	408 932
Upplupet anskaffningsvärde	463 015	409 317
Verkligt värde (redovisat värde)	463 343	408 932
Nominellt värde	461 000	405 000
<i>Obligationer och andra räntebärande värdepapper per kategori</i>		
Finansiella tillgångar som kan säljas	463 343	408 932

Not 16 Aktier och andelar

	2016	2015
FINANSIELLA TILLGÅNGAR SOM KAN SÄLJAS (ONOTERADE VÄRDEPAPPER)		
Sveriges Vindkraftkooperativ ek för	525	525
Medlemsandel Ekobanken	11	1
Summa	536	526

Not 17 Immateriella anläggningstillgångar

	2016	2015
<i>Datautvecklingskostnader</i>		
Ingående anskaffningsvärde	18 947	17 728
Försäljning/utrangering	0	0
Årets anskaffningar	3 481	1 219
Utgående ackumulerade anskaffningar	22 428	18 947
Ingående avskrivningar	-13 037	-11 009
Försäljning/utrangering	0	0
Årets avskrivningar	-2 021	-2 028
Utgående ackumulerade avskrivningar	-15 058	-13 037
Utgående redovisat värde	7 370	5 910

Not 18 Materiella tillgångar

	2016	2015
<i>Inventarier</i>		
Ingående anskaffningsvärde	6 262	6 411
Försäljning/utrangering	-23	-721
Inköp	374	572
Utgående ackumulerade anskaffningar	6 613	6 262
Ingående avskrivningar	-5 229	-5 593
Försäljning/utrangering	23	669
Årets avskrivningar	-382	-305
Utgående ackumulerade avskrivningar	-5 588	-5 229
Utgående redovisat värde	1 025	1 033
<i>Byggnad</i>		
Ingående anskaffningsvärde	5 681	5 476
Årets anskaffning	63	205
Utgående ackumulerade anskaffningar	5 744	5 681
Ingående avskrivningar	-1 872	-1 758
Årets avskrivningar	-114	-114
Utgående ackumulerade avskrivningar	-1 986	-1 872
Utgående redovisat värde	3 758	3 809
<i>Mark</i>		
Ingående anskaffningsvärde = Utgående redovisat värde	619	619
Utgående redovisat värde byggnad och mark	4 377	4 428
<i>Taxeringsvärde</i>		
Byggnad	3 593	3 571
Mark	900	712
Summa taxeringsvärde	4 493	4 283

Not 19 Övriga tillgångar

	2016	2015
Avräkning lokalavdelningar	9	6
Övriga tillgångar	820	678
Summa	829	684

Not 20 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2016	2015
Upplupna lånekostnader	29 399	32 879
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	2 475	3 870
Summa	31 874	36 749

Not 21 Skulder till kreditinstitut

	2016	2015
Ekobanken	1 000	1 000
Summa	1 000	1 000

Not 22 Inlåning från allmänheten

	2016	2015
INLÅNING FÖRDELAT PER INLÅNINGSART		
<i>Fritt sparande:</i>		
Baskonto m.m.	1 081 672	994 771
Stödsparande	19 169	21 305
Skogskonto	859	1 293
Transaktionskonto	8 976	8 187
Preskriberade medel	44	40
Summa fritt sparande	1 110 720	1 025 596
<i>Bundet sparande:</i>		
Eftersparande	478 960	489 377
Pantsatt konto	14 514	14 915
Summa bundet sparande	493 474	504 292
Summa inlåning från allmänheten	1 604 194	1 529 888
INLÅNINGEN PER KATEGORI		
- offentlig sektor	18 350	19 938
- företagssektor	54 266	58 775
- hushållssektor (inkl. enskilda företagare)	1 478 374	1 407 394
- övriga	53 204	43 781
Summa	1 604 194	1 529 888

Not 23 Övriga skulder

	2016	2015
Leverantörsskulder	2 367	1 652
Anställdas källskattemedel	319	279
Övriga skulder	753	571
Summa	3 439	2 502

Not 24 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2016	2015
Upplupna löner	144	156
Upplupna semesterlöner	1 812	1 660
Upplupna sociala avgifter	1 012	928
Upplupen löneskatt pension	283	215
Diverse upplupna kostnader	536	655
Summa	3 787	3 614

Not 25 Eventualförpliktelser och åtaganden

	2016	2015
EVENTUALFÖRPLIKTELSE		
Garantiförbindelser	1 833	2 116
Övriga eventualförpliktelser - låneinsatser	6 598	0
Summa	8 431	2 116
ÅTAGANDEN		
Beviljade ej utbetalda krediter	21 981	21 345
Beviljade ej utnyttjade kortkrediter	8 579	7 777
Lånelöften	65 000	46 371
Summa	95 560	75 493

Not 26 Finansiella tillgångar och skulder

2016-12-31

	Lånefordringar	Tillgångar som hålles till förfall	Finansiella tillgångar som kan säljas	Övriga finansiella skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde
Kassa och tillgodohavande hos centralbanker	58 767				58 767	58 767
Belåningsbara stats-skuldförbindelser		29 625	75 521		105 146	105 846
Utlåning till kreditinstitut	103 961				103 961	103 961
Utlåning till allmänheten	932 472				932 472	932 472
Obligationer och andra räntebärande värdepapper			463 343		463 343	463 343
Aktier och andelar			536		536	536
Interimsfordringar	29 424	108	1 389		30 921	30 921
Summa	1 124 624	29 733	540 789	0	1 695 146	1 695 846
Skulder till kreditinstitut				1 000	1 000	1 000
Inlåning från allmänheten				1 604 194	1 604 194	1 604 194
Övriga finansiella skulder				2 367	2 367	2 367
Summa				1 607 561	1 607 561	1 607 561

2015-12-31

	Lånefordringar	Tillgångar som hålles till förfall	Finansiella tillgångar som kan säljas	Övriga finansiella skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde
Kassa	6				6	6
Belåningsbara statsskuldförbindelser		30 807	60 338		91 145	91 051
Utlåning till kreditinstitut	196 062				196 062	196 062
Utlåning till allmänheten	874 633				874 633	874 633
Obligationer och andra räntebärande värdepapper			408 932		408 932	408 932
Aktier och andelar			526		526	526
Interimsfordringar	32 915	108	2 689		35 712	35 712
Summa	1 103 616	30 915	472 485		1 607 016	1 606 922
Skulder till kreditinstitut				1 000	1 000	1 000
Inlåning från allmänheten				1 529 888	1 529 888	1 529 888
Övriga finansiella skulder				1 652	1 652	1 652
Summa				1 532 540	1 532 540	1 532 540

BERÄKNING AV VERKLIGT VÄRDE

Följande sammanfattar de metoder och antaganden som främst använts för att fastställa verkligt värde på de finansiella instrument som redovisas i tabellen ovan.

Finansiella instrument noterade på en aktiv marknad

För finansiella instrument som är noterade på en aktiv marknad bestäms verkligt värde med utgångspunkt från tillgångens noterade köpkurs på balansdagen utan tillägg

för transaktionskostnader (t.ex. courtage) vid anskaffningstillfället. Ett finansiellt instrument betraktas som noterat på en aktiv marknad om noterade priser med lätt-
het finns tillgängliga på en börs hos en handlare, mäk-
lare, branschorganisation, företag som tillhandahåller ak-
tuell prisinformation eller tillsynsmyndighet och dessa
priser representerar faktiska och regelbundet förekom-
mande marknadstransaktioner på affärsmässiga villkor.

Eventuella framtida transaktionskostnader vid en avyttring beaktas inte. Sådana instrument återfinns under ba-
lansposterna belåningsbara statsskuldförbindelser och
obligationer och andra räntebärande värdepapper.

Finansiella instrument som inte är noterade på en aktiv marknad

JAKs sparlånesystem innebär till övervägande del att
varje medlem som lånar också gör en motprestation i
form av sparande. I lånevillkoren framgår det att varje
kredittagare måste prestera ett sparande av en volym som
bestäms av utlåningens storlek och gällande sparfaktor
innan sparande kan disponeras fritt av kredittagaren. Lån
och sparande hänger ihop och det är därför orimligt att
värdera balansposterna var och en för sig liksom det vore
omöjligt att endast överföra utlåningsstocken till tredje
part. JAK redovisar bunden inlåning och lånefordringar
till upplupet anskaffningsvärde i balansräkningen vilket
bedöms överensstämma med verkligt värde beaktat låne-
villkoren. En annan värdering enligt IFRS 13 bedöms inte
uppfylla kraven i Årsredovisningslagen eller aktuell IFRS
som förutsätter att instrumenten kan säljas. I utlånings-
stocken finns det lånefordringar utbetalda under åren
2007-2010 som låntagaren måste betala en ifyllnadsbe-
talning för att lösa i förtid. Denna ifyllnadsbetalning upp-
går till 10,6 miljoner kronor per sista december i år. Un-
der 2015 och 2016 har lån utan krav på bundet sparande

utbetalats. Lånen uppgår till ett belopp om ca 230 miljo-
ner kronor vid utgången av 2016. Även dessa lån redovi-
sas till upplupet anskaffningsvärde. För vissa lån utan
krav på bundet sparande som utbetalats efter 2010, finns
krav på ifyllnadsbetalning som utgör en summa av 2,2 mil-
joner kronor per sista december. I övrigt bedöms det
verkliga värdet vara detsamma som det redovisade vär-
det.

För betalningsmedel samt kortfristiga finansiella skulder
bedöms verkligt värde motsvara det redovisade värdet.
Det redovisade värdet är en rimlig uppskattning av det
verkliga värdet, med hänsyn tagen till den begränsade
löptiden och kreditrisken.

Inlåningen från allmänheten har inte värderats till verk-
ligt värde. Den löper utan ränta och det finns både bun-
den och obunden inlåning. All bunden inlåning har kopp-
ling till utlåning varför den inte kan värderas separat. För
att se fördelning, se not 22.

Innehavet i Sveriges Vindkraftkooperativ ekonomisk för-
ening och Medlemsandel i Ekobanken redovisas till an-
skaffningsvärde då ett verkligt värde inte kan beräknas
tillförlitligt.

Uppdelningen av hur verkligt värde på finansiella instru-
ment bestäms görs utifrån tre nivåer:

Nivå 1: enligt priser noterade på en aktiv marknad för
samma instrument.

Nivå 2: utifrån direkt eller indirekt observerbar mark-
nadsdata som inte inkluderas i nivå 1.

Nivå 3: utifrån indata som inte är observerbara på
marknaden.

Verkligt värde för finansiella instrument som värderats till verkligt värde

2016	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Belåningsbara statsskuldförbindel- ser m.m.	75 521		
Obligationer och andra räntebä- rande värdepapper	303 208	160 135	

2015	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Belåningsbara statsskuldväxlar	60 338		
Obligationer och andra räntebä- rande värdepapper	313 376	95 556	

Verkligt värde för finansiella instrument som inte värderats till verkligt värde

2016	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Belåningsbara statsskuldväxlar	30 325		
Utlåning till allmänheten			932 472
Aktier och andelar			536
Inlåning från allmänheten			1 604 194

2015	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Belåningsbara statsskuldväxlar	30 713		
Utlåning till allmänheten			874 633
Aktier och andelar			526
Inlåning från allmänheten			1 529 888

Not 27 Eget kapital

För specifikation av förändring i eget kapital, se rapport över förändring i eget kapital. För beskrivning över ingående delar i eget kapital se hänvisas till not 11.

Förslag till behandling av årets resultat

(kr)

Balanserat resultat	-40 482 079
Fond för verkligt värde	373 946
Årets resultat	-2 442 295
Balanseras i ny räkning	-42 550 428

Not 28 Kapitaltäckning

Från och med 2014 regleras upplysningar om kapitaltäckningen främst i förordningen (EU) 575/2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersbolag (CRR).

Reglerna om kapitaltäckning bidrar till att stärka bankens motståndskraft mot finansiella förluster och därigenom skydda JAKs medlemmar. Reglerna innebär att JAKs kapitalbas med marginal ska täcka dels de föreskrivna minimikapitalkraven, vilket omfattar kapitalkraven för kreditrisker och operativa risker och dels ska omfatta beräknat kapitalkrav för ytterligare identifierade risker i verksamheten. För att bedöma om det interna kapitalet är tillräckligt för att ligga till grund för aktuell och framtida verksamhet har JAK en egen process för Intern kapital- och likviditetsutvärdering (IKLU). Den interna kapital- och likviditetsutvärderingen är en kontinuerlig process som är ständigt pågående. Processen är ett verktyg som säkerställer att företaget på ett tydligt och korrekt sätt identifierar, värderar och hanterar alla de risker banken är exponerad för samt gör en bedömning av det interna kapitalbehovet i relation till detta. Information om bankens riskhantering lämnas i not 3, Riskhantering.

Banken lämnar också upplysningar om kapitaltäckning och riskhantering på JAKs hemsida www.jak.se under ekonomisk information.

JAK uppfyller dels det lagstadgade kravet på kapitaltäckning inklusive buffertkrav dels det internt bedömda kapitalbehovet.

På nästkommande sidor redovisas kapitalbas, kapitalkrav samt det internt bedömda kapitalbehovet enligt 6 kapitlet Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (FFFS 2008:25). Det finns ett pågående hinder att reglera låneinsatser från kapitalbasen genom att Finansinspektionen inte har godkänt bankens begäran från sommaren 2016, se sid 15 för mer information.

Kapitalbas

	2016	2015
KÄRNPRIMÄRKAPITAL		
Grundinsats	11 552	8 804
Låneinsats	107 585	98 343
Frivilliga medlemsinsatser	3 348	0
Reservfond	16 367	15 967
Fond för verkligt värde	374	-506
Fond för utvecklingsavgifter	1 253	0
Balanserat resultat	-40 482	-29 209
Årets resultat	-2 442	-10 020
Kärnprimärkapital före lagstiftsjusteringar	97 555	83 379
KÄRNPRIMÄRKAPITAL: LAGSTIFTNINGJUSTERINGAR		
Immateriella anläggningstillgångar	-7 370	-5 910
Positiv värdeförändring	-374	0
Kreditriskjustering	-539	0
Sammanlagd lagstiftningsjustering av kärnprimärkapital	-8 283	-5 910
Kärnprimärkapital	89 272	77 469
Supplementärkapital	0	0
Kapitalbas	89 272	77 469
RISKVÄGT EXPONERINGSBELOPP ENLIGT SCHABLONMETODEN		
Exponeringar mot nationella regeringar eller centralbanker	0	0
Exponeringar mot delstatliga eller lokala självstyrelseorgan och myndigheter	0	0
Exponeringar mot institut	31 040	53 524
Exponeringar mot företag	0	0
Exponeringar mot hushåll	113 411	113 645
Exponeringar säkrade genom panträtt i fastighet	217 910	190 043
Fallerande exponeringar	5 337	11 223
Exponeringar i form av säkerställda obligationer	3 589	5 636
Övriga poster	38 916	43 694
Summa riskvägt belopp för kreditrisker	410 203	417 765
Riskvägt belopp för operativa risker enligt basmetoden	61 736	63 429
Totalt riskvägt belopp	471 939	481 194

	2016	2015
KAPITALKRAV		
Kapitalkrav för kreditrisk enligt schablonmetoden	32 816	33 421
Kapitalkrav för kreditrisk operativ risk enligt basmetoden	4 939	5 074
Totalt minimikapitalkrav	37 755	38 495
Kapitalkonserveringsbuffert	11 798	12 030
Kontracyklisk kapitalbuffert ⁵⁷	7 079	4 812
Samlat kapitalkrav	56 632	55 337
Kapitalkrav enligt Pelare II	14 641	14 600
Totalt kapitalkrav	71 273	69 937
Kapitalöverskott	17 999	7 532
KAPITALRELATIONER		
Kärnprimärkapitalrelation, %	18,92	16,10
Primärkapitalrelation, %	18,92	16,10
Total kapitalrelation, %	18,92	16,10

⁵⁷ Regler om kontracyklisk kapitalbuffert började gälla under 2015 och höjdes under 2016 till 1,5 procent av riskvägt belopp. Under 2017 kommer det att höjas ytterligare med 0,5 procent till 2 procent.

Not 29 Händelser efter balansdagen

Inga väsentlig händelser som inträffat efter balansdagen har haft någon påverkan på JAKs resultat- och balansräkning.

Skövde den 17 mars 2017

Monjia Manai Sonnius
[namnteckning]

Monjia Manai Sonnius
Ordförande

Lotta Friberg
[namnteckning]

Lotta Friberg
Vice ordförande

Sammy Almedal
[namnteckning]

Sammy Almedal
VD

Andreas Bergqvist
[namnteckning]

Andreas Bergqvist
Ledamot

Ali Hamidian
[namnteckning]

Ali Hamidian
Ledamot

Sten-Inge Kedbäck
[namnteckning]

Sten-Inge Kedbäck
Ledamot

Maxwell Malavan
[namnteckning]

Maxwell Malavan
Ledamot

Lotten Svensson
[namnteckning]

Lotten Svensson
Ledamot

Uffe Madsen
[namnteckning]

Uffe Madsen
Ledamot

Björn Andersson
[namnteckning]

Björn Andersson
Arbetstagarrepresentant

Roland Norberg
[namnteckning]

Roland Norberg
Arbetstagarrepresentant

Vår revisionsberättelse har lämnats den 17 mars 2017

Ernst & Young AB

Damir Matésa
[namnteckning]

/Damir Matésa/

Auktoriserad revisor

Av stämman utsedd revisor

JAK Medlemsbank, Vasagatan 14

Box 216, 541 25 Skövde

Tel: 0500-46 45 00

Fax: 0500-46 45 61

jak@jak.se

jak.se

Revisionsberättelse

Till årsstämman i JAK Medlemsbank, org.nr. 516401-9969

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för JAK Medlemsbank för räkenskapsåret 2016-01-01-2016-12-31. Medlemsbankens årsredovisning ingår på sidorna 14-62 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av medlemsbankens finansiella ställning per den 31 december 2016 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till medlemsbanken enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information än årsredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och återfinns på sidorna 1-13. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsen och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av medlemsbankens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera banken, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av medlemsbankens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om medlemsbankens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en medlemsbank inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen och verkställande direktören om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av JAK Medlemsbank för räkenskapsåret 2016-01-01-2016-12-31 samt av förslaget till dispositioner beträffande medlemsbankens vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att årsstämman disponerar förlusten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till medlemsbanken enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande medlemsbankens vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bankens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av medlemsbankens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för medlemsbankens organisation och förvaltningen av medlemsbankens angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma medlemsbankens ekonomiska situation, och att tillse att medlemsbankens organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och medlemsbankens ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att medlemsbankens bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningskyldighet mot medlemsbanken.
- på något annat sätt handlat i strid med lagen om medlemsbanker, lagen om bank- och finansieringsrörelse, lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag eller stadgarna.

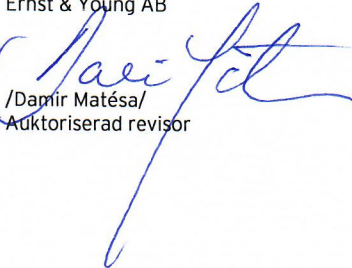
Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av medlemsbankens vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med lagen om medlemsbanker.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningskyldighet mot medlemsbanken, eller att ett förslag till dispositioner av medlemsbankens vinst eller förlust inte är förenligt med lagen om medlemsbanker.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av medlemsbankens vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för medlemsbankens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande medlemsbankens vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med lagen om medlemsbanker.

Skövde den 17 mars 2017

Ernst & Young AB

/Damir Matéza/
Auktoriserad revisor